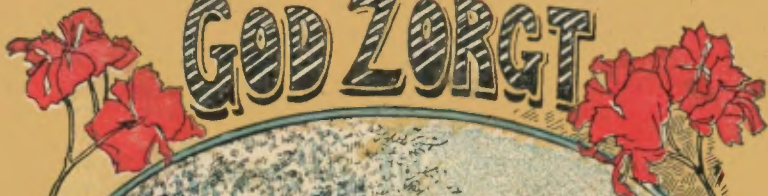

GOD ZORGT

DOOR

VEKA

• NIJKERK • G-F • CALLENBACH •

GOD ZORGT

VRIJ NAAR HET DUITSCH

DOOR

VEKA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I.

OP HET KERKHOF.

In de stad D., ver buiten ons vaderland, woedde een hevige ziekte, die vele menschen ten grave sleepte.

Op zekeren morgen zien we een lijkstoet door de straten trekken, zooals het in dien vreeselijken tijd iederen dag te zien was, soms meermalen op één dag, maar die nu toch de opmerkzaamheid trok der voorbijgangers, daar er twee lijkkoetsen achter elkander reden.

Wij volgen dien stoet naar het kerkhof.

Door het groote ijzeren hek, waarboven met gouden letters te lezen staat: „*Vrede zij ulieden*” treden wij binnen.

Indrukwekkend stil is het hier! Een gevoel van troost en zielsrust maakt zich onwillekeurig meester van allen, die hun dierbare betrekkingen aan den schoot der aarde komen toevertrouwen.

Een vrij hooge muur sluit het uitgestrekte kerkhof van de buitenwereld af. Een breede, schaduwrijke laan van linde- en ahornboomen geeft toegang tot de graven. Ook de verschillende afdeelingen of klassen zijn door lommerrijke lanen gescheiden, die tot een wandeling uitlokken.

Het is lente.

Viooltjes, sleutelbloemen, crocussen en bonte hyacinten spreiden haar pracht ten toon. Vlier, gouden regen en sneeuwballen beginnen te ontluiken en in de toppen der boomen, met frisch groen bekleed, fladderen en kwinkelen de vogels.

Nadat de beide kisten op de baar zijn geplaatst, volgen

twee meisjes in rouwkleederen onmiddellijk daarachter. Wel ziet men nog een schaar van belangstellende en nieuwsgierige mannen en vrouwen, zooals altijd het geval is — maar Anna en Karolien, de beide meisjes, zijn de eenige rouwdragenden. Zij volgen de lijken hunner lieve ouders, die op denzelfden dag, een uur na elkander gestorven zijn. De twee kinderen staan alleen op de wereld.

Hoe diep treurig, nietwaar?

Nergens een tehuis!

„Maar hadden ze dan geen bloedverwanten,” vraagt ge wellicht.

Ja, in het verre Westen. Die hadden echter in geen jaren iets van zich laten hooren en zouden zich dus het lot der beide meisjes niet aantrekken.

Na afdrop van de plechtigheid verspreiden de omstanders zich en ieder gaat zijns weegs. Alleen de beide meisjes blijven nog toeven benevens een oude buurvrouw, bij wie de kinderen voorloopig in huis zijn genomen.

Het oudste meisje scheen omstreeks elf jaar. Zij was bleek en mager, een weinig hoog in de schouders en haar gelaat erg hoekig. Daarbij had zij donkerblond haar met weinig krul en grijze oogen, die thans door het weenen rood en opgezwollen zijn — kortom een kind, dat door haar uiterlijk althans weinig aantrok.

De andere, die nog nauwelijks vier jaar kon zijn, was in alle opzichten het tegenbeeld van de grootere. Men kon haar met recht een beeldschoon kind noemen.

Zij had een kleur als melk en bloed, tedere, fijne trekken, groote donkerblauwe oogen met lange zwarte wimpers en het welgevormde hoofd werd omkranst door prachtig glanzend, donkerbruin haar.

Bij dat alles waren haar bewegingen zoo bevallig, dat men tot de gedachte kwam, met een kind uit den aanzienlijken stand te doen te hebben.

Dat hare ouders het niet breed hadden gehad, kon men wel aan haar kleeding zien. Eén ding hadden zij echter bezeten dat alle schatten ter wereld te boven gaat: den rijkdom, dien de wereld niet geven, maar

ook niet ontnemen kan en zoo hadden zij reeds vroeg getracht hunne kinderen liefde tot den Heiland in het hart te prenten.

De kortstondige ziekte en de hevige koortsgloed hadden hun het spreken belet; maar in stilte hadden zij hun tweetal aan den Hemelschen Vader opgedragen, in de vaste overtuiging, dat Hij, die een Vader der weezen is, ook over hun dierbare panden zou waken.

De kleine meid, nog te jong om te beseffen wat hier eigenlijk plaats greep, keek gedurende de plechtigheid naar al die vreemde menschen en wierp nu en dan angstige blikken naar haar zuster, die krampachtig haar handje vasthield en bitter weende.

Sommigen richtten nog eenige vriendelijke woorden tot de beide kinderen, terwijl de oude buurvrouw op eenigen afstand geduldig stond te wachten, tot zij haar zouden volgen.

Eindelijk trok de kleine haar zusje aan haar jurk en zeide op droeven toon:

„Kom, Anna! ik wil naar huis.”

Het arme schaap had er geen begrip van, dat zij van nu af geen huis meer had en aan de barmhartigheid van vreemden was overgelaten.

Anna hield op met weenen, sloeg haar arm om den hals der kleine en drukte haar vast aan haar hart. Hoe jong zij ook was, begreep zij althans eenigszins welk een vreeselijke slag haar getroffen had en met al de liefde van een warm kloppend kinderhart kuste zij haar zusje, het eenige wezen, dat haar op aarde nog was overgebleven.

Nog een laatsten blik wierp zij op de plek, waar haar ouders rustten en liet zich toen gewillig door de oude vrouw meevoeren.

Dicht bij het geopende graf, dat de doodgraver met zijn knecht juist toe wilde maken, was de hovenier van het kerkhof bezig op een ander graf eenige rozen op te binden en de stammen van wilde loten te ont-doen. Hij was al niet jong meer — zijn haar en zijn baard begonnen reeds te grijzen. Maar was hij al niet jong van jaren, hij was jong van hart. Hij had een

open gelaat met vriendelijke oogen en bekeek de wereld van den zonnigen kant.

Zijn uitgestrekte bloemkwekerij grensde aan het kerkhof en daarom had het Bestuur der stad hem de zorg voor het kerkhof opgedragen. En dat hij daar de rechte persoon voor was, kon iedereen zien, die het kerkhof bezocht.

„Wie zijn die twee, die daar zoeven begraven werden?” vroeg hij den doodgraver.

„Meester Borgfeld en zijn vrouw,” antwoordde deze. „Zij zijn een uur na elkander gestorven aan een kwaadaardige koorts, — de arme kinderen hebben nu niemand meer, en geld zal er ook wel niet wezen.”

De tuinman schudde medelijdend het hoofd en ging weer aan den arbeid. Thuis gekomen, kon hij niet nalaten het treurige geval aan zijne vrouw mee te deelen.

Eenige dagen later was hij weder op het kerkhof bezig en kwam voorbij de beide graven. Daar zag hij het grootste meisje geknield bij het graf. Zij was bezig een handvol goedkoope marktbloemen op het graf te strooien. Onophoudelijk rolden haar daarbij de tranen over de wangen en ofschoon zij ze telkens afdroogde, voortdurend kwamen nieuwe te voorschijn, zoodat zij moeite had met haar taak klaar te komen.

De oude man bleef staan en vroeg medelijdend:

„Waar is uw zusje?”

Toen begon het kind nog erger te weenen en snikkend riep zij:

„Zij is weg, en komt nooit meer terug.”

Hij streek het kind over het hoofd, als om haar tot kalmte te brengen en zei:

„Kom, beste meid, huil niet zoo en vertel mij eens, hoe dat komt?”

Onder voortdurend snikken vertelde Anna, dat zij bij juffrouw Walter niet langer konden blijven en dat mijnheer Bouman, een onderwijzer aan dezelfde school, waar haar vader ook werkzaam was geweest en die hun voogd was geworden, gezegd had, dat zij naar het weeshuis moesten. „Toen is er een rijke dame uit L.

gekomen, mevrouw Wolfart, de weduwe van een koopman en die vond Lientje zoo lief, dat zij Lientje tot zich wilde nemen en als haar eigen kind aannemen. Onze voogd had er niets tegen. Hij zei, dat het een groot geluk voor Lientje was, daar mevrouw Wolfart zeer rijk is en zelve geen kinderen heeft; zij zou het er dus zeer goed hebben. Die dame had ook gezegd, het kind dadelijk mee te willen nemen, en gisteren zijn zij vertrokken," aldus besloot zij, terwijl zij opnieuw hevige begon te snikken.

„En kan jij ook niet bij een familie in huis komen?" vroeg baas Engelman.

„Ach, niemand houdt van mij, ik ben te leelijk!" hernam Anna bedroefd en bijna beschaamd, alsof het haar eigen schuld was.

De oude tuinman had innig medelijden met de kleine meid, wie de goedhartigheid op het gelaat te lezen stond.

„Weet je wel, dat goedheid meer waard is dan schoonheid en dat men goede kinderen bemint al zijn ze niet zoo mooi als uw zusje? De Heere God laat onoogelijke kruiden groeien en nederige bloempjes bloeien, die kleur noch geur hebben en toch worden juist daaruit de heilzaamste geneesmiddelen gehaald."

„Bij wien woon je nu?" vroeg hij verder.

„Ik ben nog bij juffrouw Walter, maar over acht dagen ga ik naar het weeshuis, hier ver vandaan en als ik groot ben, moet ik gaan dienen, heeft onze voogd gezegd," antwoordde zij onder hernieuwd snikken.

„Nu, dienen is zoo erg niet meisje, dienen moeten we allemaal en je weet toch wel, dat ook de Heer Jezus gezegd heeft, dat Hij is gekomen om te dienen. — Maar het duurt nog lang, eer het zoover is."

„Weet je wat," ging de goede oude man voort, „ga eens met mij mee, dan krijg je een lekker kopje koffie. Je zult wel honger en dorst hebben, nietwaar?"

Het kind knikte, vatte vertrouwelijk zijn hand en ging met hem mee.

„Kijk hier, dit poortje gaan we door; mijn tuinderij ligt hier vlak naast," zeide baas Engelman en opende een kleine deur in den muur van het kerkhof.

Plotseling stond zij voor een uitgestrekt veld, met lange bedden vol van de schoonste bloemen. De paden er tusschen waren netjes geharkt en met haagdoorn afgezet. Verderop zag men broeikasten benevens een boomkweekerij, en als tot afwisseling velden met stokrozen en heesters. Langzaam voortwandelende te midden van al die heerlijkheden, waarbij Anna geen oogen genoeg had om te kijken, bereikten zij eindelijk het woonhuis van den tuinman.

Het was in Zwitserschen stijl gebouwd en zag er allerliefst uit met zijn overhangend dak en een aardig balkon van gesneden hout aan den voorgevel. Klimop en andere slingerplanten sierden de muren, wonden zich om het balkon en bereikten zelfs het dak. Een prachtige linde, een grasperk en een paar kleine bloembedden verhoogden de liefelijkheid dezer echt landelijke woning. Op de bank naast de deur lag een sneeuwwitte kat behaaglijk in de zon te spinnen en voor den dorpel koesterde de trouwe wachter des huizes, een kleine zwarte spitshond, zich al even lekker in de warme zonnestralen. Op het dak kirden een menigte duiven en voor het geopende venster liet een kanarievogel zijn helder geörgel hooren.

Onder de fraaie linde stond een tafel met eenige stoelen en daar zat de tuinmansvrouw.

Ook zij was al op leeftijd.

Van onder het ouderwetsche mutsje kwamen eenige grauwe haren te voorschijn en onder die grauwe haren een vriendelijk, goedmoedig gelaat.

„Zoo,” vroeg zij lachend, van haar naaiwerk opkijkend, toen ze haar man hoorde aankomen, „wie breng je daar mee?” terwijl ze het kleine, verlegen meisje vriendelijk toeknikte.

Haar man vertelde haar, wie Anna was en waar hij ze gevonden had en met een oog vol liefde en deelneming trok juffrouw Engelman het weesje naar zich toe.

„’t Is tijd voor de koffie, moedertje, en Anna zal ons gezelschap houden, — misschien is er nog wel een stukje ketelkoek van Zondag over?” vroeg Engelman.

„O ja, zeker,” hernam zijn vrouw; legde haar naai-

werk neer en stond op. „Maar 't is zulk lekker weer, wij zullen hier onder den boom koffie drinken. 'k Zal gauw alles hier halen.”

Daarop liep zij het huis in.

Anna liep haar na en vroeg een beetje verlegen: „Kan ik u ook helpen?”

„Wel ja, kom maar mee, kindlief!”

Na eenige oogenblikken kwamen zij terug, juffrouw Engelman met een blad met kopjes en een koffiekkan, en Anna met een bord met stukken ketelkoek en een servet.

„Zie je nu wel, meisje, dat dienen zoo heel erg niet is,” merkte baas Engelman op, „je bent er nu al aardig mee bezig.”

Anna keek hem eens glimlachend aan.

„Hier, kindlief! leg nu het servet netjes op de tafel — zoo, en kom nu tusschen ons zitten en proef maar eens van dit bord.”

Bij deze woorden schonk zij Anna een kopje koffie in, deed er rijkelijk suiker en melk in en legde een groot stuk ketelkoek voor haar neer.

Anna was een kind van elf jaren en dus kan het ons niet verwonderen, dat zij in deze oogenblikken bij de vriendelijke oude lieden, met de lekkernijen voor zich en het oog op het fraaie groene woonhuis haar verdriet vergat, het dreigende weeshuis, ja zelfs het verloren zusje. Het smaakte haar heerlijk en de oude luidjes zaten haar met een vergenoegden blik aan te kijken. Met schitterende oogen keek zij naar den hond en de kat, die samen uit een schotel hun melk dronken en naar de duiven, die dapper de toegeworpen kruimels oppikten.

Alles was voor het stadskind zoo nieuw, zoo verlokkelijk, dat zij wel altijd hier had willen blijven!

Het was ondertusschen al vrij laat geworden en vrouw Walter zou ongerust zijn; dus moest Anna afscheid nemen. Niet zonder eenigen tegenzin stond zij op, nadat zij nog een tweede kopje koffie gedronken had, dankte het vriendelijke paar en begaf zich op den terugweg, terwijl zij tot troost nog een stukje ketelkoek in haar taschje meenam.

Toen zij vertrokken was, spraken man en vrouw nog langen tijd over het arme weesje. Hij vertelde haar, wat hij van den doodgraver over haar familie gehoord had, en wat Anna zelve van haar zusje had verteld. Zijne vrouw schudde medelijdend het hoofd.

„Dat arme kind! dat arme schaap!” herhaalde zij telkens. „Zoo geheel alleen op de wereld en niemand die haar liefheeft!”

Den geheelen dag was het kind niet uit hare gedachten en ook den volgenden dag sprak zij nog telkens over haar. En wonderlijk — ook haar man moest gedurig weer aan dat betraande kindergezichtje denken. Hoe bedrukt had Anna nog eens omgekeken en hen toegeknikt, nadat zij afscheid van hen had genomen!

Zij waren beiden groote kindervrienden en het was hun in vroegere jaren een oorzaak van bittere smart geweest, dat God hun den kinderzegen had onthouden. Evenals Zacharias en Elisabeth hadden zij dikwijls den Heer om een kind gebeden — maar tot nog toe was hun vurigste wensch niet vervuld. En nu „waren zij oud en verre op hunne dagen gekomen.”

Langzamerhand hadden zij geleerd er in te berusten en anderen kinderen hunne liefde betoond en terwijl Engelman zijn tuin verzorgde, had zijne vrouw den overvloed van haar liefdevol hart aan hare viervoetige en gevederde pleegkinderen gewijd.

Nu echter, bij de herinnering aan het jonge weesje, dat het toeval — neen, wellicht Gods bestuur gisteren tot hen had gevoerd, kwam eene gedachte bij haar op, die zij eerst niet durfde uit te spreken en die zich toch niet liet terugdringen. „Als zij de kleine meid eens tot zich namen, als hun kind opvoedden en altijd bij zich hielden!”

Die gedachte liet haar niet los en eindelijk kon zij er niet meer van zwijgen. Toen haar man des middags thuis kwam, begon zij, hoewel met zekeren schroom, haar hart uit te storten.

Met een ontroerd gelaat, zonder er een woord tusschen te voegen, hoorde hij zijne vrouw aan en toen zij ten slotte zei: „De Heer zal ons besluit stellig zegenen. De

kleine schijnt mij een lief, goedhartig kind te zijn;" — legde Engelman zijn hand op die zijner vrouw en sprak: „Ja moedertje, je hebt gelijk, wij willen het kind tot ons nemen.”

Opgetogen van vreugde viel zij hem om den hals en kuste hem zoo hartelijk, dat hij lachend zei: „Nou, nou, oudje! je wordt weer jong in het vooruitzicht van het nieuwe dochtertje!”

Het ging hem zelf echter niet anders.

Nadat zij alles samen nog nader besproken hadden, wandelde hij nog denzelfden avond met jeugdige opgewektheid naar de stad om met Anna's voogd de zaak te bespreken; en toen hij weer thuis kwam en tot zijn vrouw zeide: „Alles is in orde; het kind komt over drie dagen;” klonk zijn stem zoo vroolijk als voor twintig jaren.

„Over drie dagen al! Dan moet ik hard werken om alles voor onze nieuwe huisgenoot in orde te brengen.”

Met een van vreugde kloppend hart spoedde zij zich den volgenden morgen naar boven om het kamertje naast hun slaapvertrek voor Anna in gereedheid te brengen. Hier moesten nu de handen aan het werk geslagen worden, de muren gewit en de vloer van een paar nieuwe kleedjes voorzien worden, die Engelman uit de stad zou meebrengen, de meubels netjes geboend, het bed gelucht en van schoon linnen voorzien worden. Toen dan ook het kamertje gereed was, mocht iedereen het zien, want moeder Engelman was kraakzindelijk.

Behalve een bed en een waschtafeltje stond er een kastje, een tafel en drie stoelen. De tafel stond bij het raam, dat men kon openslaan, zoodat de frissche lucht overvloedig naar binnen kon stroomen. Men had er een heerlijk uitzicht over de bloemkwekerij. Aan den muur hingen twee fraaie teksten, door Engelman met zorg gekozen. Op de eene stond: „*Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert ze niet,*” en op de andere: „*Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden.*” Op de tafel prijkte een fraaie ruiker ter verwelcoming van de nieuwe bewoonster.

HOOFDSTUK II.

VREUGD NA LEED.

Op den bepaalden dag ging baas Engelman zelf zijn pleegkind afhalen om haar in hare nieuwe woning binnen te leiden. Vol ongeduld stond moeder Engelman haar aan de deur af te wachten en drukte het weesje aan haar liefdevol hart, zonder er naar te vragen, of het kind wel een bevallig gelaat had of niet.

„God zegene uw ingang in ons huis, mijn lieve kind,” zeide zij met vochtige oogen en tusschen hen beiden in brachten zij de kleine naar binnen.

Hoe wonderlijk te moede was het Anna om het hart!

Was het dan werkelijk waar, dat zij niet meer alleen en verlaten in de wereld stond? Behoefde zij niet naar het weeshuis? Zou zij nu altijd hier mogen blijven en die goede lieden vader en moeder mogen noemen?

Zij kon het zich nog niet goed indenken; de verassing, de blijdschap was te groot.

Spoedig overwon Anna hare bedeesdheid en begon zoetjes aan te wennen, zoodat het niet lang duurde of zij was in de nieuwe woning zoo thuis, alsof zij er al jaren in gewoond had. Zij ging evenals vroeger naar school en daar de kweekerij van baas Engelman een eind buiten de stad lag, had hij voor Anna een abonnement genomen op de electriche tram, die zijn tuin voorbij reed en haar midden in de stad bracht. Dagelijks kon men nu op hetzelfde uur het kleine, in het zwart gekleede meisje aan den ingang van den tuin zien staan wachten met de schooltasch in de hand tot de tram aankwam.

Weldra kenden de conducteurs de kleine, die altijd zoo vriendelijk bedankte, als ze haar bij het in- en uitstappen hielpen. Ook de passagiers, die dagelijks omtrent dezen tijd wegens hun beroep naar de stad gingen, zagen haar gaarne. Zij groette altijd heel be-

leefd bij het komen en gaan, gaf zulke verstandige antwoorden op de vragen, die men haar deed en stond dadelijk op, als er voor oudere menschen geen plaats meer was. Niemand viel het op, dat haar gelaat minder bevallig was.

Wij willen nu eerst eens nader kennis maken met de nieuwe omgeving van het weesje.

De bloemkwekerij van baas Engelman was een der aanzienlijkste uit de geheele stad D. Reeds hebben wij vernomen dat hij het toezicht had over het kerkhof en die stille rustplaats steeds van planten en bloemen moest voorzien. Hij stelde er zijn eer in, er als 't ware een lustoord van te maken. Hieraan had hij voornamelijk zijn roem als bekwaam tuinman en als man van smaak te danken. Op een der drukste gedeelten van de stad had hij een flinken bloemenwinkel, waar fraaie planten en vazen met versche bloemen waren uitgestald en waar men niet alleen tot zien maar ook tot koopen werd uitgelokt. De winkeljuffrouw had er de handen vol. Elken marktdag stond Engelman daarenboven met een bloemenkraam op de markt om te zorgen, dat ook de mindere man een goedkoop bloempotje of een ruikertje kon koopen.

Wie zich naar het kerkhof begaf, moest langs de kwekerij, die door een ijzeren hek van den openbaren weg was afgescheiden. Geen flauw begrip hadden de voorbijgangers van den rijkdom van geur en kleurenpracht, die daarachter te genieten viel. Heele velden waren bedekt met witte en donkere bloemen, die bij voorkeur gekozen werden tot versiering der graven. Al naar den tijd van het jaar zag men bedden met hyacinten, duizendschoon, anjelieren, donkere fluweelen viooltjes, kortom — bloemen van allerlei kleur en schakeering.

Antje, zoals zij gewoonlijk door hare pleegouders genoemd werd, had geen oogen genoeg om al die pracht te bewonderen en wandelde iederen dag met nieuwe verrukking tusschen de geurende bedden, waarboven de kapellen fladderden en de bijen gonsden.

Dicht bij den muur van het kerkhof stonden bijen-

korven; en voor het eerst in haar leven had Anna gelegenheid, de vlijtige diertjes van nabij waar te nemen.

In den grooten tuin viel ook heel wat te smullen en met graagte zette het stadskind de tanden in het heerlijke ooft, waarvan zij rijkelijk haar deel kreeg.

Links van het ijzeren hek, dat toegang tot den tuin gaf, stond vlak aan den weg ook een verkoopplokaal, waar de planten en bloemen in rijken overvloed op groen mos waren uitgesteld of aan de met klimop versierde wanden hingen. Niet minder dan in de stad werden de voorbijgangers hier tot koopen uitgelokt, vooral zij, die zich naar het kerkhof begaven, om de graven hunner lieve afgestorvenen te bezoeken. Er was dan ook bijna niemand, of hij ging den winkel binnen om een fraaien krans, een bloeiende plant of althans een handvol versche bloemen te koopen en de vaardige hand der winkeljuffrouw was soms niet vlug genoeg om aan ieders wenschen te voldoen.

In dit nieuwe „tehuis” gevoelde Anna zich zeer gelukkig. Zij werd echter door haar pleegouders, bij al de liefde, die zij het kind toedroegen, niet verwend. Zij waren zelve hoogst eenvoudig in kleeding, voeding en uitspanning, aan strenge plichtsbetrachting gewoon en evenzoo voedden zij hun pleegkind op.

Anna was een goed, gehoorzaam en liefvallig kind, maar had evenals alle kinderen hare fouten en gebreken. Zij was erg vergeetachtig, had weinig zin voor orde en ging in alles haastig te werk. Hierdoor veroorzaakte zij haar pleegouders veel moeite en verdriet.

Moeder Engelman had haar van den beginne af allerlei kleine plichten opgedragen, die Anna met vreugde op zich genomen had.

Voordat zij 's morgens naar school ging, moest zij, na haar morgengebed gedaan te hebben en met moeder Engelman samen ontbeten te hebben, waarbij Gods Woord nooit vergeten werd, in de woonkamer stof afnemen. Was dit afgeloopen, dan ging zij de duiven voeren, den hond en de kat hun ontbijt geven en den kanarievogel verzorgen. Het gebeurde echter meer dan eens, dat zij een harer pleegkinderen vergat.

Ja, dat haalde haar een strenge berisping op den hals, die haar de tranen uit de oogen deed springen.

Zij had er ook innig leed van.

Dikwijls kwam zij met scheuren of vlekken in haar goed thuis, zonder ooit te weten, hoe het gekomen was. Dit veroorzaakte dan nieuwe bestraffing, want moeder Engelman kon geen slordigheid dulden; — zij was de netheid in persoon.

Het speet Anna zeer, dat zij op die wijze haar pleegouders veel verdriet deed en met tranen in de oogen beloofde zij, in het vervolg beter op te passen — maar, gebreken, die er van jongsaf in zitten, leert men maar niet op stel en sprong af.

„Antje, heb je die bestelling gedaan in den winkel, toen je uit school kwam?” vroeg Engelman haar op zekerem avond.

„O, neen vader, heelemaal vergeten; maar de tram kwam ook net aan en toen heb ik er niet meer aan gedacht.”

„Ja, dan zal het nu wel te laat wezen; nu moet ik zelf nog naar de stad, om te zien of de bestelling nog klaar kan komen. Ik zou niet graag zoo'n goeden klant als baron Van Braamhorst verliezen.”

Soms gebeurde het, dat zij een verkeerden naam of een verkeerd adres aan de winkeljuffrouw overbracht en de bestelling niet goed uitkwam.

Niet alleen verdriet maar ook schade veroorzaakte zij die goede menschen door hare onachtzaamheid en vergeetachtigheid.

Daar zij echter heel goed wisten, dat het geen onwil van Anna was en dat zij zich werkelijk moeite gaf, om hare gebreken af te leeren, hadden zij geduld met haar en hielden niet op, haar er aan te herinneren en haar te vermanen.

Bij dat alles was Anna zoo goedgehartig, zoo gehoorzaam en dankbaar jegens hare pleegouders, zoo voorkomend en vriendelijk jegens iedereen, dat de beide oudjes haar innig lief kregen en iedereen in de kweekerij veel van haar hield.

Hoe gelukkig Anna zich in haar nieuw tehuis ook

gevoelde, dacht zij toch menigmaal aan haar eigen lieve ouders en aan het haar ontrukte zusje en in plaats van die gedachten te smoren, hielden hare pleegouders die herinnering zooveel mogelijk wakker.

Dikwijls gaf dit aanleiding tot aangename gesprekken over de broosheid des levens en over het ééne noodige: de liefde tot den Heiland.

„Als ik groot ben, mag ik zeker wel eens naar L. om Lientje op te zoeken, nietwaar?” vroeg zij soms — en baas Engelman knikte haar dan vriendelijk toe en luisterde met een glimlach op het gelaat, als Anna aan het vertellen ging, hoe prettig dat wederzien zou wezen en wat zij elkander al niet te vragen en te vertellen zouden hebben!

Soms nam haar vader haar mee naar het kerkhof, meestal des Zondags vroeg of tegen den avond als er geen begrafenis plaats had. Hij wilde bij het kind die droeve beelden niet wakker roepen, die de plotselinge dood harer beide ouders zoo diep in het hart gegrift had; de plaats, waar zij rustten, moest voor haar steeds een vriendelijk plekje zijn, waar zij gaarne vertoefde.

Hij had op hunne graven aan het hoofdeind een treurwilg geplant en op de hoeken rozenstammen met witte rozen. Klimop bedekte gedeeltelijk den grafheuvel en de verwelkte bloemen mocht Anna telkens gaan vernieuwen.

Ook vele andere graven waren rijk met bloemen versierd, zoodat het kerkhof, die stille Godsakker, voor Anna een bekoorlijke plek was en zij er zich zoo thuis gevoelde, als daarnaast in den tuin van haar pleegvader.

Van jongsaf had Anna een groote liefde voor bloemen gehad en die liefde vond in haar tegenwoordige omgeving overvloedig voedsel. Met groote vreugde bemerkte haar pleegvader welk een belangstelling zij voor zijn arbeid aan den dag legde en met welk een lust zij hem hielp. Zij keek oplettend toe, als hij de wilde rozenstammen of de vruchtboomen in zijne kweekerij veredelde; vroeg naar de wetenschappelijke namen van verschillende bloemen en luisterde met aandacht, als hij haar in de broeikassen over de groei-

wijze en verzorging der vreemdsoortige planten uit de heete gewesten vertelde.

Hij gaf haar ook eenige bloempotjes met bloeiende planten en zeide haar, hoe zij ze behandelen moest, maar waarschuwde haar tevens er goed voor te zorgen.

„God heeft de bloemen geschapen zoo goed als de menschen,” was hij gewoon te zeggen. „Ook zij moeten, evenals de kinderen, met liefde en toewijding behandeld worden, indien zij groeien zullen en — wie een hem toevertrouwde plant laat kwijnen of verdorren, zal ook voor zijn medemensch geen warm kloppend hart bezitten.”

Op deze wijze leerde Anna hare kleine plichten langzamerhand vervullen, en hare pleegouders bemerkten met vreugde, dat zij niet meer zoo vergeetachtig was en meer smaak voor orde en netheid kreeg dan in het eerst.

Het bleeke, magere meisje dat vroeger niet veel meer dan de bedompte lucht binnen enge muren inademde, begon er hier heel wat beter uit te zien. Het was verrassend zooals Anna van week tot week opbloeide, nu zij dagelijks in de open lucht kon loopen en springen.

Zij genoot hier volop van Gods vrije natuur. Het kerkhof lag in het uiterste gedeelte der voorstad; — achter den muur strekten zich groene weiden uit tot aan de rivier, die de stad doorstroomde.

Aan de overzijde werd het oog bekoord door groene heuvels, waarop landhuizen, als in schilderachtige verwoering rondgestrooid lagen en heel in de verte zag men de blauwe bergen.

Anna was dan ook altijd buiten voor zoover hare plichten in huis het toelieten. Zelfs haar schoolwerk maakte zij onder den lindeboom en in haar vrijen tijd was zij in den tuin of in den hof met haar dieren of bloemen bezig. De lieve zanger in zijn kooi sloeg vroolijk met zijn vleugels, als zij naar hem toe kwam; de duiven kenden hare stem en kwamen onmiddellijk aangevlogen, als zij met den bak met voeder naderde, zetten zich op haar arm en schouders en pikten zoo het voedsel uit den bak. De witte kat maakte een

krommen rug, snorde en streek net zoo lang langs haar jurk tot zij het diertje den rug gestreeld had en Mops was steeds haar begeleider. Wel hield hij niet meer van verre wandelingen; hij was al wat oud, des winters lag hij het liefst bij den warmen haard en des zomers voor den dorpel in de zon. Toch ging hij geregeld met Anna mede en trippelde heel kalm achter haar aan. Werd hij moe, dan bleef hij staan en trok haar aan haar rok, tot zij hem opnam en als een pop in haar armen droeg.

Achter in den tuin had haar vader tusschen twee takken van een ouden kastanjeboom een aardig zitplaatsje getimmerd, waar zij met een trapje van aarde, mos en graszoden naar toe kon klimmen en dit was haar geliefkoosd plekje om te lezen en van het fraaie vergezicht te genieten.

Mops zat altijd naast haar op het smalle bankje.

Op deze wijze, met afwisseling van werken en spelen, van trouwe plichtsbetrachting en de meest mogelijke vrijheid vlogen de dagen en weken om. Zoo verging de zomer en de herfst en weldra bracht de winter nieuwe werkzaamheid en nieuwe ontspanning en — had niet de gedachte aan hare lieve ouders een donkere schaduw op haar gelukkig lot geworpen en was het verlangen naar haar kleine zusje niet telkens bij haar wakker geroepen, zoo dikwijls zij een meisje van haar leeftijd zag — zoo was Anna het gelukkigste kind geweest, dat op Gods aardbodem leefde.

Thans willen wij voorloopig afscheid van haar nemen en het zusje eens gaan opzoeken, dat de vreemde dame zoo plotseling meegenomen had.

HOOFDSTUK III.

IN WEELDE EN OVERVLOED.

Mevrouw Wolfart, de dame die Lientje tot zich genomen had, was al zes jaren weduwe en woonde in

een deftig huis in een der fraaiste straten van de groote handelsstad L.

Haar man was koopman geweest en had uitgebreide zaken gedaan met buitenlandsche huizen en zich onder Gods zegen een aanzienlijk vermogen verworven.

Voor haar huwelijk woonde Mevrouw Wolfart bij eene tante, daar hare ouders reeds lang overleden waren. Zij moest met naaien in haar onderhoud voorzien, want hare ouders hadden haar zeer weinig nagelaten en haar tante had het ook niet breed.

Een gemakkelijk leven went spoedig. Dit bleek ook nu. De arme wees, plotseling omringd door alle gemakken, was hier terstond zoo thuis, alsof zij geen ontberingen gekend had.

Zij kleeedde zich prachtig, ging uit rijden, hield verscheidene bedienden en wist zich in manieren en gesprekken als een voorname dame voor te doen. Daar zij niet trotsch of heerschzuchtig was, zelfs niet tegenover hare minderen, en een vroolijk humeur had, kreeg zij spoedig omgang met voorname familiën uit de stad harer inwoning. Echter wilden de familieleden van haar man niet met haar te doen hebben; zij konden het haar niet vergeven, dat zij vroeger in bekrompen omstandigheden had verkeerd; dat zij een arme wees was.

Haar huiselijk geluk was niet van langen duur. Een paar jaren na hun huwelijk werd de heer Wolfart ziek en bleef verscheidene maanden bedlegerig. Wijl zij geen kinderen hadden, kon de jonge vrouw zich geheel aan de verzorging van haar man wijden en dat deed zij ook met veel geduld.

Geen moeite ontzag zij; zoowel bij dag als bij nacht trachtte zij zijn lijden te verlichten. Maar helaas — na een ziekte van anderhalf jaar stierf hij.

Zij zocht en vond verstrooiing in allerlei genoegens — vooral in reizen. Nochtans voelde zij zich menigmaal zeer eenzaam.

Zij had wel veel kennissen, maar weinig vrienden; of liever gezegd slechts één, een oude schoolkameraad van haar overleden man, Van Hoogenstad genaamd. Hij was de getrouwe raadsman der weduwe. In alles raad-

pleegde zij hem, al volgde zij niet altijd zijn raad op. Hij zeide zijn meening altijd ronduit, ook al kwam die niet met haar plannen overeen.

Dikwijls was de gedachte bij haar opgekomen, een kind tot zich te nemen — haar liefdevol hart had behoefte aan een wezen, waarop zij die liefde kon overbrengen. Toen zij kort na den dood van den heer Borgfeld in de stad D. vertoefde, zag zij van uit het hotel de kleine aanvallige Karolientje op straat loopen. Zij was verrukt over de schoonheid van het kind.

In het hôtel wist men haar te vertellen, dat het meisje kort geleden vader en moeder verloren had. Terstond vatte zij het plan op, dit kind tot zich te nemen. Zij zocht den voogd op en deze had er geen bezwaar in; integendeel, hij dacht dat het voor het kind een groot geluk was, toen hij vernam wie die dame was.

Een paar dagen later vertrok zij met Lientje.

Het eerste wat zij deed was, haar een anderen naam geven. „Karolientje” vond zij afschuwelijk en „Lientje” niet veel mooier.

„Irma,” dat was een mooie naam voor zulk een aanvallig wezentje; dat klonk deftig en zoo werd zij voortaan Irma genoemd.

In het eerst was de kleine nog wat bang voor de vreemde dame en riep zij om haar zusje, maar zij was nog zoo jong en wende spoedig aan haar pleegmoeder, die zij „mama” moest noemen en die haar met de teederste zorg opkweekte.

Met grooten ijver wijdde Mevrouw Wolfart zich aan haar nieuwe „speelgoed”, zooals de familieleden van haar overleden man het vreemde kind spottend noemden. Zelfs haar zoogenaamde vrienden lachten over de nieuwe dwaasheid der luchthartige vrouw, die geheel ondoordacht een doodvreemd schepseltje als haar eigen kind had aangenomen.

Ja zeker, als haar eigen kind zou Irma worden opgevoed en dientengevolge werd zij van het eerste oogenblik, dat zij bij haar in huis was gekomen, ten hoogste verwend. Geen jurkje was mooi genoeg, geen

hoedje te duur, om de schoonheid van het kind in het ware licht te stellen.

De kamer, die het kind, vlak naast haar eigen kamer zou bewonen, werd met alle mogelijke weelde ingericht en voorzien van alles, wat tot genot en gemak van een kind dienen kan.

Kostbaar speelgoed en de fraaiste poppen met al wat daarbij behoorde, werden aangeschaft. Mevrouw Wolfart was recht gelukkig als Irma, gekleed als een prinses, naast haar in het open rijtuig zat en de voorbijgangers bleven staan om de schoonheid van het kind te bewonderen.

Stralend van genot nam zij haar mee naar hare kennissen en verheugde zich, als Irma's aanvallig gelaat en hare kinderlijke liefalligheid aller hart stal.

Menigeen voorspelde, dat die liefde voor het vreemde kind niet van langen duur zou zijn. Ook mijnheer Van Hoogenstad twijfelde er aan, of zij de taak, die zij zoo overhaast op zich genomen had, zou volbrengen, daar hij de wispelturigheid zijner rijke vriendin kende.

Toch vergisten zij zich ditmaal. Wel was het niet de geschiktste opvoeding, die het kind ten deel viel, maar de liefde, die zij haar toedroeg en die van dag tot dag grooter werd, maakte veel goed. Met geduld en volharding kweet zij zich van haar taak.

Irma kreeg een Fransche bonne of kinderjuffrouw, met wie zij spoedig druk babbelde en die met haar ging wandelen. Den meesten tijd echter bracht zij in de kamer van haar mama door, die nooit moede werd, om met haar te spelen en te schertsen.

Onverhinderd mocht Irma in de fraai gemeubelde kamers draven en springen, alles in de handen nemen en ongestraft heel wat breken en bederven.

Over haar vroeger leven, over hare ouders en haar zusje werd nooit meer gesproken. Mevrouw Wolfart was daartoe te jaloersch, zij wilde de liefde van het kind met niemand deelen. Irma moest haar voor haar werkelijke moeder houden en haar alleen aanhangen.

Op deze wijze werd de herinnering aan het ouderlijk huis steeds zwakker. De beelden uit haar eerste kinds-

heid werden te midden van allerlei nieuwe vermaken, steeds onduidelijker, totdat zij allengs geheel verdwenen.

Dit was juist wat Mevrouw Wolfart wenschte.

„Ik vind het toch zeer verkeerd,” zeide mijnheer Van Hoogenstad haar op zekeren dag, „het kind geheel te vervreemden van haar vroegere omgeving en onredelijk, haar onbekend te laten met haar vroegere betrekkingen. Daarenboven is deze manier van opvoeden juist geschikt om wenschen en begeerten bij haar op te wekken, die in haar volgend leven wel eens niet tot vervulling kunnen komen.”

Deze aanmerkingen vielen niet in den smaak der weduwe. Met verontwaardiging wees zij ze af.

„Irma behoort mij toe en zal nimmermeer in die omgeving terugkeeren,” zeide zij. „Waarom behoeft zij te weten dat ze hier niet geboren is? Waarom zal ze niet de genoegens en gemakken des levens leeren kennen, die zij, als mijne erfgename toch steeds genieten kan?”

Mijnheer Van Hoogenstad zweeg en schudde het hoofd. Het deed hem leed, dat Mevrouw Wolfart in haar dwaze liefde het kind letterlijk bedierf.

Bij de volle vrijheid, die Irma genoot, is het gemakkelijk te begrijpen dat zij eigzinnig en ijdel werd. Zij vond het spoedig heel natuurlijk, dat haar kleine persoontje het middelpunt werd van het geheele huis; dat alle bedienden vlogen om hare kinderlijke wenschen te vervullen, en dat mama haar vertroetelde.

Honderdmaal had Irma gehoord dat zij zoo mooi was en het bevreemdde haar al evenmin dat de menschen op straat bleven staan en haar nakeken.

Gelukkig was Irma van nature een zacht en hartelijk kind en dit was oorzaak, dat haar kinderhart, te midden van al die weelde en dat genot, niet geheel verhardde.

Overigens was haar leven in het rijke koopmanshuis inderdaad één lange feestdag.

Vele mijner lieve lezers of lezeressen zouden Irma misschien benijden en uitroepen:

„Hè, wat een heerlijk leven. Dat zou mij aanstaan!

Lekker eten, mooie kleeren, uit rijden gaan: wat kan men meer wenschen!"

Lieve kinderen, dankt er God voor, dat Hij wat beters voor U heeft weggelegd, zoo ge uwe ouders nog hebt en ze u niet vertroetelen!

Daarbij is 't zoo waar, wat een dichter gezegd heeft:

Pracht en schoonheid moog wat schijnen
't Is aan d'ijdelheid gelijk.
Niets bestendigs hier beneên."

Dat zou ook Irma spoedig ondervinden.

Toen zij zeven jaar was, kreeg zij eene gouvernante.

Op geregelde uren zou zij nu les krijgen, altijd wel te verstaan, als zij lust had. Beviel het leeren haar niet, dan moest juffrouw Lansma de boeken op zij leggen en het speelgoed voor den dag halen. Daar zij echter nog al leergierig was en goede vermogens had, maakte zij toch nog boven verwachting goede vorderingen.

In den zomer deed zij met hare mama mooie reizen; nu eens naar een badplaats, dan naar een prachtige hoofdstad, soms zelfs naar de Alpen in Zwitserland. Overall namen zij hun intrek in de voornaamste hotels.

Op een van die reizen gebeurde het, dat mevrouw Wolfart de stad D. aandeed, maar bij Irma bestond er geen flauw vermoeden van, dat zij hier geboren was. Zelfs met haar voogd had alle betrekking opgehouden. Toen deze vernomen had, hoe rijk mevrouw Wolfart was en dat zij voornemens was, het kind tot hare erfgename te benoemen, geloofde hij, van zijne verplichtingen omtrent het weesje ontslagen te zijn.

Het kind had een buitengewoon geluk gehad, — haar toekomst was verzekerd, — waarom zou hij zich verder over haar bekommeren!

HOOFDSTUK IV.

TRANEN EN ZORGEN.

In den bloemenwinkel in een der straten van de stad. D. was het heden bijzonder druk. De winkeljuffrouw had verscheidene bestellingen uit te voeren en ze was blij dat Anna, de pleegdochter van haar meester, uit school nog even kwam aanloopen om eene bestelling van de kweekerij te brengen.

Meermalen gebeurde het, dat Anna bij buitengewone drukte in den winkel een handje hielp en een tram later thuis kwam.

Zoo ook nu.

Voorkomend als altijd, vroeg Anna, of ze ook iets voor de juffrouw doen kon.

„O, heel graag Antje! geef me die vaas met gele margerieten eens aan, en steek daar ijzerdraadjes in.”

Terwijl zij daarmede bezig was, trad een dame met een klein meisje binnen en de juffrouw moest haar werk neerleggen om de dame te helpen.

„Ik wil dat mandje met die mooie bloemen hebben, dat voor het raam staat,” zeide de kleine op eenigszins bevelenden toon.

Het mandje was gevuld met prachtige orchideeën, een schoone bloem uit de heete gewesten en kostte niet weinig, maar het nauwelijks tienjarige kind zag er wel naar uit, alsof de dure prijs geen bezwaar was.

Het was een beeldschoon kind met een teedere ge-
laatskleur, doorschijnend als porcelein met lange, glanzend bruine lokken en donkerblauwe oogen. De schoonheid van het kind werd nog verhoogd door het kostbare bevallige kleedje, dat als geschilderd om hare leden zat.

Toch werd dat lieve gezichtje ontsierd; de trek van eigenzinnigheid gaf iets terugstootends aan haar gelaat, terwijl de bevelende toon uit zulk een kindermond onaangenaam klonk.

De dame, die haar begeleidde en waarschijnlijk haar gouvernante was, gewoon aan hare luimen toe te geven, liet haar stil begaan en zei geen woord.

Bij het eerste geluid van de heldere kinderstem had Anna plotseling haar werk gestaakt en met wijd geopende oogen de kleine aangestaard.

Die stem — die fijne trekken, die glanzende haarlokken, bovenal die donkerblauwe oogen, ja, zij kende ze. Het was — het kon niemand anders zijn dan haar zusje, dat zij al dien tijd niet gezien had!

Alles om haar heen vergetend, wierp zij de bloemen neer, die zij in de hand had, kwam van achter de toonbank naar voren vliegen, wierp zich op de knie voor het kleine meisje en haar onstuimig omvattende, riep zij lachend en weenend tegelijk:

„Lientje, Lientje! zie ik je weer, o Lientje, wat ben ik blij!”

Verrast en ontsteld door die onverwachte omhelzing, trachtte de kleine zich los te wringen. Toornig keek zij het onbeschaamde meisje, die het gewaagd had, haar met haar vuile handen aan te raken, in het gelaat.

„Ga weg!” riep zij, rood van toorn, „je zult me niet aanraken.”

„Maar Lientje,” ging Anna op dringenden toon voort, „ken je me dan niet meer? Ik ben Anna, je zusje!”

„Ik heet geen Lientje, ik heet Irma,” hernam de kleine op hoogen toon, „en ik heb geen zuster.”

Daar het kind heftig tegenstribbelde en alle moeite deed, om zich uit de omhelzing los te wringen, liet Anna de armen zakken en staarde haar met verwondering aan.

Hoe was 't mogelijk, haar zusje kende haar niet meer!

Men had Lientje zeker nooit meer over haar zusje gesproken. Zij weet niet eens meer, dat zij er een heeft!

Bedroefd stond zij op.

Nu trad ook de gouvernante tusschenbeide.

„Laat de jongejuffrouw los,” zeide deze, „ge ziet, dat u zich vergist.”

Zij geloofde dit werkelijk, want ook de gouvernante wist niet beter dan dat Irma het eenige kind van mevrouw Wolfart was.

Zonder verder een woord te zeggen, ging Anna weg en hervatte haar arbeid. Maar toen haar zusje (want zooals ge wel begrepen zult hebben, was zij het inderdaad) met de juffrouw den winkel verliet, keek zij haar met een blik vol weemoed na, en wischte heimelijk een traan uit het oog.

Op de nieuwsgierige vragen van de winkeljuffrouw gaf zij slechts korte en ontwijkende antwoorden en kwam met roodgeweende oogen thuis.

„Kindlief! wat scheelt er aan? Wat zie je er uit! Wat is er gebeurd?” vroeg moeder Engelman met een angstig gelaat.

Eerst kon Anna niet spreken, maar barstte in snikken los. Eindelijk vertelde zij, wat haar in den bloemenwinkel was overkomen.

De beide oudjes wisselden een betekenissenvollen blik. Zij hadden het wel gevreesd, dat hun pleegkind den een of anderen dag zulk een ontnuchtering zou krijgen. Toch waren zij innerlijk vergramd op de trotsche dame, die het kind opzettelijk van haar eenige zuster vreemd had — hetzij dan uit jaloerschheid — hetzij omdat Antje en de kring, waarin zij verkeerde, haar te min was.

„Wel, wel! dat is treurig, dat is smartelijk,” zeide moeder Engelman op deelnemenden toon, terwijl zij de bedroefde Anna in haar armen sloot, waar deze opnieuw in snikken uitbarstte.

„Trek het je maar niet te veel aan, mijn lieve kind! en wees maar niet boos,” zei haar pleegvader.

„Uw zusje kan het niet helpen en wie weet, komt er nog niet eens een tijd, dat zij blij is nog een zuster te hebben. 't Kan zoo vreemd loopen in de wereld!”

Irma had het voorval spoedig vergeten, maar voor Anna was het een bittere ervaring geweest, waaraan zij nog vaak met droefheid dacht.

Wat had zij zich van dat weerzien niet voorgesteld! Al die jaren had zij met stille vreugde de gedachte

vastgehouden, eenmaal haar zusje in haar nieuwe tehuis te gaan opzoeken. In hare verbeelding had zij reeds de groote blijdschap gezien, waarmee Lientje haar omhelsde. En nul — alles voorbij. Lientje kende haar niet meer, vroeg niet naar haar — ja erger, Lientje zou zich schamen als zij wist, dat zij haar zusje was.

Het was er verre van, dat in Anna's ziel eenige bitterheid opkwam jegens haar zusje — integendeel had zij duizend verontschuldigen voor het kind.

Teederder dan ooit beminde zij het bekoorlijke schepseltje. Haar beeld was thans weer met nieuwe frisheid in haar hart ingeprent.

Anna was nu vijftien jaar en zou met den herfst de school verlaten. Zij had haar tijd goed besteed. Al was zij niet bijzonder begaafd (het leeren ging haar niet gemakkelijk af), toch had zij wel zooveel kennis verzameld als voldoende was voor den eenvoudigen kring, waartoe zij behoorde.

Voordat Anna de school verliet, riep haar pleegvader haar op zekeren dag tot zich en zeide:

„Hoor eens, Antje! ik moet eens een verstandig woordje met je praten. Je zult nu spoedig de school verlaten en nu is het mijn wensch dat je wat moet worden, om later op eigen beenen te kunnen staan.

Wij worden oud en weten niet, hoe lang God ons het leven nog spaart. Eigen kinderen hebben we niet. Al wat wij bezitten, zal u toebehooren na onzen dood; maar ons heele vermogen zit in de bloemisterij. Nu kan men nooit weten, wat er gebeurt.

Mochten de zaken verkeerd gaan dan zijt ge geborgen, als ge de handen kunt uitsteken.

Denk er dus eens over of je modiste of boekhoudster of iets anders wilt worden en zoo er kosten aan verbonden zijn, die heb ik er gaarne voor over.”

Niet lang had Anna er over behoeven te denken, haar besluit was spoedig genomen.

Het was tot nu toe haar grootste genoegen geweest met haar vader in de kweekerij mee te gaan en toe te zien bij de verzorging der bloemen en op die wijze had zij al aardig wat kennis opgedaan, zelfs van de

vreemde namen der bloemen. Ook in den bloemenwinkel bood zij gaarne de behulpzame hand.

De bloemen waren haar liefste kinderen en zij kon zich niets schooners denken dan haar gansche leven te wijden aan de verzorging van die kinderen der natuur waarmee de Schepper het aardrijk siert.

Baas Engelman, die ook met hart en ziel in zijn arbeid leefde, was over de keuze van Anna recht verheugd.

Toen zij de school verlaten had, begon hij met ijver aan hare vorming. Evenals hij zelf in zijne jonge jaren, zoo moest Anna ook alles van den grond af leeren, met eigen hand planten en wieden, onder vaders oog leeren stekken, jonge planten uit zaad trekken, vruchtboomen enten, kortom alles wat tot het vak behoorde.

Hij kocht haar boeken over plantkunde, nam haar mee naar de bloementoonstellingen en als hij geroepen werd om een nieuwen tuin aan te leggen, liet hij haar toekijken en soms zelfs plannen en teekeningen ontwerpen.

Gedurende den winter werden in de stad D. meermalen lezingen gehouden door bekwame plantkundigen, die zij samen trouw bezochten.

Baas Engelman werd weer jong opnieuw. Hij had schik in de vorderingen, die zijn pleegkind maakte 'en in den ijver, dien zij betoonde.

Eenige jaren later ging hij zelfs met haar naar het buitenland, om haar met het nieuwste op het gebied der tuinbouwkunst bekend te maken.

Hoe zuinig baas Engelman ook was, voor dit doel was geen uitgave hem te groot. Tijd noch geld spaarde hij om Anna in ieder opzicht goed op de hoogte te brengen van zijn vak. Anna beloonde zijn moeite door lust en ijver.

Ook lichamelijk ontwikkelde Anna tot een flink en gezond meisje. Zij was de rechterhand haars vaders in de kweekerij, maar vond nochtans tijd haar moeder in de huishouding te helpen en trachtte de oude lieden, die zij met liefde en dankbaarheid aanhing, alles uit den weg te ruimen wat hun lastig of zwaar viel.

Vroolijk zong zij bij haren arbeid; en haar heldere stem klonk als van een leeuwerik door tuin en hof. Niets stoorde haar geluk, dan het verlangen naar Lientje, die zij al die jaren niet meer teruggezien had en van wie zij nooit meer iets gehoord had.

HOOFDSTUK V.

EEN HARDE SLAG.

Irma leefde intusschen in het fraaie huis der rijke weduwe op dezelfde wijze voort en ontwikkelde langzamerhand tot eene voorname jongejuffrouw, wier schoonheid met den dag toenam. Iedereen beijverde zich het arme schepseltje in het bijzijn van mevrouw Wolfart te vleien, tot groote vreugde der ijdele vrouw.

Een was er onder de talrijke bezoekers van mevrouw Wolfart, die het verwende kind nooit vleide, maar wel menigmaal een vriendelijke vermaning of soms een ernstige berisping toediende over hare eigenzinnigheid. Het was de heer Van Hoogenstad, de eenige oprechte vriend van mevrouw Wolfart. En toch was er onder allen, die haar pleegmoeder bezochten, niemand van wien zij meer hield, dan juist van mijnheer Van Hoogenstad, misschien wel omdat zij er van overtuigd was, dat hij het goed met haar meende.

Het speet haar zeer, dat oom Otto, zoo noemde zij hem altijd, in den laatsten tijd minder druk kwam, ten gevolge van een kwaal, die zich voor eenige maanden geopenbaard had, en hem noodzaakte veel rust te nemen.

Het behoeft ons niet te verwonderen dat Irma, bij de treurige opvoeding, die zij ontving, naarmate zij ouder werd, ook hoe langer hoe meer aan hare luimen

toegaf en ten slotte het heele huis regeerde tot hare pleegmoeder inclus.

Gelukkig was zij goedhartig en dit was de reden, dat zij niet geheel bedorven werd en soms bittere tranen kon schreien, als zij iemand leed gedaan had. Zij toonde ook innig medelijden met het leed van anderen.

Toch gaf hare eigenzinnigheid soms aanleiding tot onaangenaamheden.

Hoewel Irma nooit ziek was, liet hare gezondheid toch veel te wenschen over. Vooreerst was zij van nature een zwak kind en door al de lekkernijen, waarvan haar mama haar steeds voorzag, ontbrak haar, zooals licht te begrijpen is, bijna dagelijks de rechte eetlust. Zij kon soms zoo bleek zien als een lijk.

Dit gaf haar pleegmoeder dikwijls reden tot bezorgdheid; maar in plaats van den raad van den dokter op te volgen, haar aan een meer regelmatige leefwijze te gewennen, haar stevige, gezonde spijs te geven en haar te harden tegen weer en wind — vertroetelde zij Irma nog des te meer. Dit was te nadeeliger, daar zij in den laatsten tijd sterk groeide.

Bij het minste zuchtje mocht zij niet uit, zelden ging zij te voet en in huis werd zij als een kasplantje behandeld. Zij zag er dan ook als een kasplantje uit met die witte doorschijnende huid, die teedere gelaatskleur en die fijne ledematen.

Irma wist al lang, dat zij mevrouw Wolfarts eigen dochter niet was, maar Carolina Borgfeld heette, een toeval had het haar verraden, maar het had haar minder geschokt, dan haar pleegmoeder gedacht had. Op Irma's vragen had zij slechts geantwoord, dat zij in D. geboren was en haar beide ouders gestorven waren. Van verdere bijzonderheden had zij gezwegen — ook kon zij niet besluiten haar mee te deelen, dat zij nog een zuster had, terwijl Irma over de ontmoeting in den bloemenwinkel niet meer had nagedacht en niet verder vroeg.

Eenige jaren waren voorbij gesnel en de sterke, gezonde vrouw werd plotseling lijdende. Mevrouw

Wolfart kreeg een hartkwaal en ondanks alle aangewende middelen nam die kwaal snel toe. Toch trachtte de levenslustige vrouw haar gewone leefwijze vol te houden. Het scheen haar onmogelijk, haar dagelijksche genoegens en ontspanningen te moeten missen en zij lachte den dokter uit, als hij haar de grootste voorzichtigheid en een kalm, ingetogen leven aanraadde.

Zoo leefde zij dus op dezelfde wijze voort als vroeger, al kromp zij soms ineen van de pijn.

Op zekeren dag kreeg zij onverwachts bezoek van mijnheer Van Hoogenstad. Hoe moeilijk het hem ook viel, hij gevoelde zich verplicht mevrouw Wolfart eens ernstig te onderhouden over de dwaasheid, om den raad van den dokter zoo lichtvaardig in den wind te slaan, en tegelijk eens met haar te spreken over Irma's toekomst. Hij wist, dat zij tot nog toe verzuimd had, al had zij het dikwijls beloofd, voor Irma te zorgen, omdat zij niet had kunnen besluiten haar testament te maken.

Op zeer voorzichtige wijze trachtte hij haar te bewegen, daar nu eens werk van te maken. Hij bracht haar onder het oog, dat zij het kind van eenvoudige menschen aan weelde en genot had gewend, en Irma na haar dood plotseling van alles beroofd zou zijn, daar zij, zonder testament, niet de minste aanspraak had op de bezittingen van haar pleegmoeder.

„U hebt volkomen gelijk, mijnheer! Het is eigenlijk schande, dat ik er nog geen werk van gemaakt heb. Ik beloof u, er aan te denken.”

„Wil ik u een notaris zenden, om de zaak met hem in orde te brengen?” ging mijnheer Van Hoogenstad voort, wel wetende, hoe gevaarlijk de kwaal van zijne vriendin was.

„Neen, dank u, ik heb mijn eigen notaris. Zoo gauw ik uitga, zal ik bij hem aangaan!”

Hiermee vertrok de vriendelijke man.

Maar de levenslustige vrouw had er een afkeer van, om aan zulke dingen als dood en nalatenschap te denken en er kwam niets van.

Korten tijd na Irma's veertienden verjaardag kreeg mevrouw Wolfart op zekeren morgen een hevigen aan-

val van haar hartkwaal en vóór de dokter, die terstond gehaald werd, nog gekomen was, had zij den laatsten adem uitgeblazen.

Irma, die bij al haar gebreken een warm, liefdevol hart bezat, en haar tweede moeder oprecht beminde, was als verpletterd door dezen slag. Zij had er niet het minste besef van gehad, dat de toestand van haar pleegmoeder zoo gevaarlijk was, dat een hartkwaal niet zelden een plotselingen dood ten gevolge heeft.

Deze eerste diepe smart in haar vreugdevol leven vond haar geheel onvoorbereid. Radeloos van verdriet, wist zij niet wat zij doen moest of waarheen zich te wenden. Hulp en raad te vragen bij den Vader der weezen, had zij bij haar pleegmoeder niet geleerd.

Mijnheer Van Hoogenstad was aan het ziekbed gekluisterd; die kon haar ook niet terzijde staan.

Arme Irma!

Wat moet er nu van haar worden?

Men liet haar echter niet lang tijd, daarover na te denken. Nauwelijks was de begrafenis, die met veel pracht en staatsie plaats had, afgelopen, of de familieleden van mijnheer Wolfart kwamen bezit nemen van het huis en het vermogen der weduwe. Nu er geen testament was, waren zij de wettige erfgenamen.

De heer Van Hoogenstad had aan de begrafenis geen deel kunnen nemen.

Daar de overledene geen enkele beschikking gemaakt had, bleef er voor Irma niets over — het arme kind kon nergens aanspraak op maken en de erfgenamen meenden al zeer edelmoedig te handelen, met haar alles te laten, wat mevrouw Wolfart haar tijdens haar leven geschonken had.

Ongelukkig stierf kort daarop ook mijnheer Van Hoogenstad, haar eenige vriend en raadsman, die wellicht door zijn voorspraak nog iets voor haar bij de erfgenamen gedaan had kunnen krijgen.

Zoo was er dus niemand meer, die zich het lot der arme weeze aantrok.

„Wat moet er met het meisje gebeuren?” zoo vroegen de onmeedoogende erfgenamen elkander af.

„Ik weet niet eens, waar het kind vandaan is gekomen,” zei een hunner.

„Neen, ik ook niet.”

„Ik weet alleen,” zei een derde, „dat ze het voor een jaar of tien van een plezierreisje heeft meegebracht.”

Er werd echter ook niet de minste moeite gedaan, om er achter te komen.

De geheele voorraad fraaie kledingstukken en de kleine versierselen, kortom alles, wat Irma toebehoorde, behalve het noodigste, werd verkocht en de opbrengst voor haar op een spaarbank gezet, en hiermee, meenden de erfgenamen, hadden zij een bewijs van hunne edelmoedigheid gegeven.

De rest, waarbij nog eenige waardelooze kleinigheden uit haar eerste kindsheid, werden in het oude koffertje gepakt, dat zij eens uit D. . . had meegebracht. Vervolgens werd alles in het werk gesteld, om het meisje zoo gauw mogelijk, met de minste kosten, kwijt te raken.

Dit ging echter niet zoo gemakkelijk.

Wie zou nu een veertienjarig meisje in huis nemen, dat van werken geen verstand had en als een dame was opgevoed! Wie zou zich dien last op den hals willen halen!

Zoo er nog eene behoorlijke vergoeding bij werd aangeboden!

Maar helaas! — de erfgenamen dachten er niet aan, ook maar een enkelen penning voor het onderhoud van het kind uit te geven.

't Was al heel mooi, dat een hunner uit barmhartigheid aanbood, Irma zoo lang bij zich in huis te nemen, tot er iemand kwam opdagen, die zich het lot der arme weeze zou aantrekken.

Eindelijk bood zich een oude juffrouw aan, die het kind kosteloos tot zich wilde nemen en met beide handen werd haar voorslag aangenomen.

HOOFDSTUK VI.

HET NIEUWE TEHUIS

In een der drukste straten van de groote koopstad woonde juffrouw Frederika Hermans op de tweede verdieping van een groot huis.

Zij ging voor heel rijk door en de koopman, bij wien Irma zoo lang in huis geweest was, meende ruimschoots zijn plicht gedaan te hebben, als hij het kind aan haar afstond.

Of de oude juffrouw al bekend stond als zeer gierig en behept met allerlei grillen en eigenaardigheden — daarover bekommerde zich de man al bitter weinig.

„Zoo'n arm, alleenstaand meisje,” zeide hij, „moest God op haar knietjes danken, een onderkomen te vinden. Ze zou immers haar leven lang onder vreemden moeten verkeeren. Het is dus maar goed, dat zij het vroeg leert.”

Gemakkelijk had de oude juffrouw een eigen huis kunnen bewonen in een der fraaie en rustige voorsteden, want zij was inderdaad rijk genoeg; maar haar spaarzaamheid belette het haar.

Hoewel zij geheel alleen stond op de wereld, en voor niemand behoefde te zorgen, was die spaarzaamheid langzamerhand tot gierigheid overgegaan, zoodat zij zich zelve nauwelijks het noodige gunde. Alle betere aandoeningen van haar hart waren door die gierigheid afgestompt en ten laatste verstikt.

Het was ook volstrekt geen medelijden of liefde tot den naaste, die haar had doen besluiten om Irma tot zich te nemen; zij hoopte op deze manier het loon voor een dienstmeisje uit te sparen.

Geen enkel dienstmeisje kon het langer dan eenige weken bij de oude juffrouw uithouden, daar zij slecht gevoed en betaald en met werk overladen werden.

Maar dit was nog niet eens het ergste. Wat den dienst bij haar vooral in een kwaden reuk bracht, was

Ali, een dikke mopshond, om wien in huis alles draaide.

In haar eenzaamheid, (zelve was zij oorzaak dat iedereen haar meed) had de oude juffrouw het overschot van liefde, dat haar uitgedroogd hart nog bezat, aan dit dier gewijd; gaf het beest honderd zoete namen en vertroetelde het, zooveel zij kon.

Een der voornaamste werkzaamheden van de dienstmeisjes was, Ali elken morgen een kwartier lang te kammen en te borstelen. Vroeger was dat een geliefkoosd werkje van haar zelve geweest, maar door ouderdom slecht van gezicht geworden, moest zij het aan anderen overlaten.

Het diertje toonde altijd grooten lust om de meisjes daarbij in de vingers te bijten en liet het slechts toe onder gedurig blaffen en brommen.

Op straat mocht Ali niet komen. Juffrouw Hermans was veel te bang, dat hem een ongeluk zou overkomen; alleen werd hij des morgens en des avonds een poosje op de binnenplaats gelaten. Daar dit echter geen voldoende beweging voor het lieve diertje was, zoo moest het dienstmeisje dagelijks op hetzelfde uur, als ten minste het weer niet te slecht was voor Ali, met hem in den kleinen, verwilderden tuin achter het huis gaan wandelen. Dit was een taak, die geen enkel meisje zich liet welgevallen, vooral omdat de tuin door een hoogen muur omgeven was en er dus nooit met buurmeisjes te keuvelen viel.

Om nu een eind te maken aan dat gestadig veranderen en tegelijk nog wat uit te zuinigen, had juffrouw Hermans een schoonmaakster genomen, die elken dag in een goedkope restauratie in de buurt een portie middageten voor haar moest halen. Zij was echter niet geneigd om de verzorging van het hondje op zich te nemen en nu beschouwde de juffrouw het als een gelukkige uitkomst, toen zij van het meisje hoorde, dat door den dood harer pleegmoeder plotseling broedeloos was geworden. Haar behoefde zij geen loon te geven en het jonge ding, dat toch nergens toevlucht had, zou zich wel in alles schikken en zich tot alles laten gebruiken.

Zoo trok Irma dan op zekeren dag met haar koffertje naar juffrouw Hermans.

Haar gezicht werd nog langer dan het gewoonlijk al was, toen zij de weeze, die zij bij den koopman maar vluchtig gezien had, aan een meer nauwkeurig onderzoek onderwierp.

Irma, wier slanke leest in een eenvoudig rouwkleedje was gehuld, met die fijne, doorschijnende gelaatstrekken, die witte, fluweelachtige handen, stond met zulk een treurig, verlegen gezicht voor de oude juffrouw en zag er zoo kinderlijk en onbeholpen uit, dat deze reeds nu haar geduld verloor en zich nog scherper, nog ongevoeliger toonde dan anders het geval was.

„Nou, wat sta je daar zoo? Je hebt zeker niet geleerd je handen uit te steken! Ben je soms bang, je poezele witte handjes vuil te maken, hè? Hier, pak je koffer op en help vrouw Winkler hem naar boven te dragen.”

Dit was de eerste begroeting van mejuffrouw Hermans, een ontvangst, die weinig goeds voorspelde voor het vervolg.

Zonder een woord te zeggen, gehoorzaamde Irma.

De kamer, die haar nu voortaan tot verblijf moest dienen, was die van het dienstmeisje. De muren waren kaal; de meubels, die er in stonden waren: een bed, een oude wankle ladetafel, een stoel en een tafel; dat was alles. Op de ladetafel stond een gebroken waschstel van grof aardewerk en aan de deur waren een paar kleederhaken bevestigd.

We zien, dat men er spoedig uitgekeken was en het verschil nog al groot was met de rijk gemeubelde vertrekken van haar pleegmoeder.

Daar er geen schoorsteen was, kon er ook geen kachel staan. Gelukkig dat het zomer was; maar geen boom, geen struik was uit het eenige venster, dat het kamertje had, te bespeuren. Het zag uit op een zijstraatje, zoo nauw, dat zij hare overburen bijna kon bereiken.

Met een bedroefd gelaat keek Irma rond, toen vrouw Winkler vertrokken was.

Hier moest zij dus wonen!

Zij huiverde van deze omgeving en niet minder van de boosaardige juffrouw met haar scherp, geelachtig vogelengezicht.

Men had haar verteld, dat juffrouw Hermans haar als pleegdochter wilde aannemen, evenals vroeger mama Wolfart en het arme kind, dat sedert den dood harer pleegmoeder plotseling eenzaam en verlaten in de wereld stond en in het huis van den koopman van vroeg tot laat moest voelen, dat zij tot een last was, had zich in dat vooruitzicht verheugd.

Hoe zeer had zij zich misrekend, en welk een leven stond haar hier te wachten!

Zij zou dus voor dienstmeid moeten spelen; zij, het verwende kind van de rijke dame, — in weelde opgevoed en door teedere liefde omringd!

Irma sidderde.

Smart en toorn maakte zich van haar meester en losten zich op in een vloed van tranen. Ach, was zij toch ook maar gestorven!

Veel tijd tot weenen werd haar echter niet gegund.

„Kaatje!” riep juffrouw Hermans met een schrille stem.

Bij den koopman had zij vernomen, dat het kind slechts de pleegdochter van de rijke dame was geweest en eigenlijk niet Irma, maar „Karolien” heette. Nu Irma vond zij toch te deftig en Karolien was haar te lang; dus zou zij ze maar kortweg Kaatje noemen.

Irma, die niet terstond achtsloeg op den haar vreemd klinkenden naam, kromp ineen. toen zij voor de tweede maal op nog scherper toon geroepen werd.

Toen zij met bedeesd gelaat weer in de woonkamer verscheen, vloog Ali haar blaffend tegemoet en Irma, die voor het kleinste hondje bang was, week angstig achteruit.

„Onnoozel schaaap, hij doet geen kwaad!” zei mejuffrouw Hermans op schellen toon. „Koest, Ali! Stil, lieveling!”

Daar het beestje op zulk een hoorbare en zichtbare manier zijn vijandschap tegen het vreemde kind te

kennen gaf, werd de oude juffrouw nog meer tegen haar ingenomen.

„Denk er aan, dat je voortaan Kaatje heet. Je heet immers Karolien, nietwaar?”

Irma moest zich een oogenblik bedenken, ze was dien naam bijna weer vergeten. Na eenig bedenken zei ze:

„Ja, juffrouw!”

„Nu, dan moet je me voortaan geen tweemaal laten roepen.”

Het werd de juffrouw spoedig duidelijk, dat zij zich misrekend had, met het kind tot zich te nemen. Hare verwachting, in Karolien (wij zullen haar nu voortaan ook bij haar waren naam noemen) een goede hulp gekregen te hebben werd dagelijks meer teleurgesteld.

Niet alleen toonde zij zich bij het toilet van Ali zeer ongeschikt, — zij durfde het brommende dier nauwelijks aanraken, — maar ook geen enkele andere arbeid, die haar werd opgedragen, kon de tevredenheid harer meesteres verwerven.

Niets deed zij goed, 't zij dat ze het kleed moest schuieren, de vaten wasschen, de lampen poetsen, of wat ook; daarbij kwam, dat ze nog al eens wat brak door onhandigheid. 't Was geen onwil van Kaatje; haar hart was goed genoeg om hare meesteres te bevredigen, maar zij had het nooit geleerd. Hoe zou zij ook eenig begrip gehad hebben van zaken, die in het huis harer pleegmoeder de geringste dienstmeid moest doen.

Het middagmaal voor de oude juffrouw werd, zooals wij gezien hebben, in de buurt gehaald en het bleef bij ééne portie evenals vóór Kaatjes komst.

„Wat behoeft zoo'n kind van dat kostelijke gebräad en die fijne groenten te eten! Een stukje van het vleesch, dat voor Ali gehaald wordt, is goed genoeg voor haar en havergort en rijstenbrij is veel gezonder!” Aldus redeneerde juffrouw Hermans.

Havergort of rijstenbrij werd dan ook dagelijks op een petroleumtoestel gekookt, een paar koude aard-appelen er bij, — dat was dag in dag uit Kaatje's middagmaal.

Het scheen haar eerst onmogelijk er iets van naar binnen te kunnen krijgen, zij, die gewend was aan de keurig toebereide spijzen op de tafel harer pleegmoeder. Zij kon den tegenzin niet overwinnen, die de armoedige kost, die daarenboven slecht klaar gemaakt was, bij haar opwekte.

Maar — honger is een scherp zwaard. Iets anders kreeg zij niet en zoo slikte zij toch eindelijk onder tranen het taaie vleesch en de brij.

Ach, hoeveel tranen werden in stilte door Karolientje in haar eenzaam kamertje geschreid!

Zij voelde zich diep ongelukkig.

Nietwaar, welk een ontzettende verandering had haar lot ondergaan in dien korten tijd!

Van uit het rijke huis harer pleegmoeder weggerukt, beroofd van de liefde en overdreven teederheid tot hiertoe ondervonden, was zij plotseling in een omgeving geplaatst, waar alles haar afkeer inboezemde en waar zij alles miste, wat tot hiertoe haar geluk en vreugde had uitgemaakt en met hardheid en liefdeloosheid werd behandeld.

Onuitsprekelijk was haar droefheid! Wat het trotsche meisje wel het meest griede was, dat zij als een dienstmeisje behandeld werd, ja zelfs het geringste werk moest doen, terwijl zij vroeger maar had te bevelen en men op haar wenken vloog.

En had zij dan nog maar eens een goedkeuring of een vriendelijk woord tot aanmoediging mogen ontvangen, och, dan zou zij haar treurig lot nog wel hebben kunnen dragen.

Maar dat kwam nooit over de lippen der oude juffrouw — wel kon zij bij de minste vergissing of kleinste onachtzaamheid op een scherpe berisping of eenige scheldwoorden rekenen.

Dikwijls balde zij de kleine vuist in machteloos woe; dikwijls had zij de vernederende diensten, die juffrouw Hermans haar opdroeg, willen weigeren. — Liefst was zij gevlucht zoover haar voeten haar brengen konden, maar — als de oude juffrouw haar met haar koude, gebiedende oogen aanzag, bestierf het woord op

haar lippen en vluchten was onmogelijk. Waar moest zij heen? — Zij had op de gansche wereld geen toevluchtsoord.

Dus deed zij maar zonder tegenspreken wat haar bevolen werd, zoo goed of zoo slecht als het ging, doch daarbij werd zij dagelijks bleeker en schuwer en juffrouw Hermans werd van dag tot dag ongeduldiger en ontevredener over haar.

Wat had zij nu in vredesnaam aan zulk een ongeschikt schepseltje, dat nooit geleerd had, hare handen te roeren: dat van de eenvoudigste dingen geen begrip had en zoo teer was als kraakporcelein! Ze was niet eens geschikt om voor Ali te zorgen; dat lieve dier zag er uit als een mormel!

Troosteloos zat Karolien menigmaal in haar kamertje, als zij een kwartiertje rust had, en overdacht haar toestand.

Als vanzelf kwamen ook haar eerste kinderjaren haar in de gedachte, waarvan zij zich zoo weinig kon herinneren. In een hoek stond de oude koffer met de kleeven, die zij gedragen had, toen mevrouw Wolfart haar voor jaren uit D. had meegenomen. Vroeger had zij daar niet naar omgezien; nu echter haalde zij telkens weer dat zwarte jurkje, die lompe schoenen en dat afgedragen manteltje te voorschijn, alsof die dingen haar moesten helpen om de herinnering aan vader en moeder te voorschijn te roepen.

Heel onderin had zij nog een klein versleten gezangboek gevonden. Daarin stond op de eerste bladzijde met verbleekte letters: *Augusta Borgfeld geboren Muller, D. Linkestraat No. 34.* Dat was zeker haar moeder geweest en die was dood evenals haar vader, dat wist zij.

Maar had zij dan geen broers of zuster gehad? Zou er dan niemand meer in de wereld zijn, die zich haar treurig lot aantrok?

In zulke droevige gedachten verzonken, had zij eens, half werktuiglijk het kleine boekje opengeslagen en was begonnen te lezen. Sommige liederen kende zij van buiten; bij den heer Van Hoogenstad had zij ze

dikwijls gezongen, maar zij had er nooit over nagedacht en terwijl zij ze nu las, kregen ze een heel andere beteekenis voor het eenzame, verlaten kind.

Voor al dat ééne vers trok haar bijzonder aan; telkens moest zij het overlezen:

„Beveel gerust uw wegen,
Al wat u 't harte deert,
Der trouwe hoede en zegen
Van Hem, die 't al regeert;
Die wolken, lucht en winden
Wijst spoor en loop en baan,
Zal ook wel wegen vinden,
Waarlangs uw voet kan gaan.

Daarbij schoten haar ook telkens de tranen in de oogen. De zekerheid dat er Eén is, die haar gadesloeg en haar lot bestuurde, troostte en sterkte haar om haar leed te kunnen dragen.

Zoo was de zomer voorbijgegaan, een zomer, zoo treurig als zij er nog nooit een beleefd had, toen een onverwachte gebeurtenis plotseling een einde maakte aan haar verblijf bij juffrouw Hermans.

Als gewoonlijk was Karolien op zekeren middag met Ali naar den tuin gegaan, waar de lieveling zich een half uur vrij mocht bewegen. Deze beweging bestond daarin, dat hij onafgebroken aan het touw trok om los te komen; nu eens in alle hoeken tusschen struiken en hulsten kroop, dan weer het touw om de boomen wond, zoodat Kaatje moeite had hem los te maken.

In het begin had de oude juffrouw met een lorgnet gewapend, boven voor het venster gestaan, van tijd tot tijd een teeder woordje voor den weerspannigen lieveling of een scherpe berisping voor zijn begeleidster naar beneden krijshend. Later mocht Kaatje zonder toezicht beneden blijven, evenwel met de ernstige vermaning, Ali niet door het voorhuis te laten ontsnappen.

Dien middag was Ali bijzonder uitgelaten. Als dol draafde hij door den tuin, zoodat Kaatjes arm pijn deed van het vasthouden. Vóór de nabijzijnde kerktoren het halve uur had doen hooren, durfde zij echter niet naar boven gaan.

Daar blafte een vreemde hond voor de deur!

Dat was te veel voor het onstuimige dier. In razende opgewondenheid vloog hij blaffend naar de openstaande tuindeur, daarbij zoo hevig aan het touw trekkend, dat het de zwakke hand van Kaatje ontglipte.

Nauwelijks voelde de hond zich vrij, of hij holde de gang in en de straat op. Doodelijk ontsteld liep Kaatje hem na, maar — eer zij aan de deur kwam, was Ali de straat al uit en hoorde zij slechts zijn geblaf in de verte.

Zoo hard zij kon, liep zij hem na, tot haar krachten haar begaven. Buiten adem en met een geweldig kloppend hart bleef zij eindelijk staan en keek wanhopig om zich heen.

De hond was verdwenen!

Wat moest zij nu beginnen!

Naar huisgaan zonder Ali?

Met schrik dacht zij aan de ontvangst, die haar te wachten stond en toch — wat moest zij doen? Waar kon zij anders heen!

Met loome schreden, bijna niet in staat hare tranen te bedwingen, keerde zij terug en klom de twee trappen omhoog.

„Waar is Ali?” was de eerste, op heftigen toon uitgesproken vraag, waarmee haar meesteres haar begroette.

Met een van angst bevende stem vertelde Kaatje wat er gebeurd was. Juffrouw Hermans liet haar nauwelijks den tijd, haar verhaal ten einde te brengen.

„Weg, mijn Ali weg!” schreeuwde zij met schelle stem en een stroom van scheldwoorden werd het sidderende kind naar het hoofd geworpen.

Vervolgens haren afkeer voor trappen loopen vergetend, stormde zij, zonder hoed of mantel, onder schrikkelijke bedreigingen naar beneden, om bij de politie het verlies van haren lieveling aan te geven.

Nog denzelfden avond werd Ali frisch en gezond door een politieagent aan het touwtje teruggebracht en met vreugdetranen door zijne meesteres begroet.

Nauwelijks was de man vertrokken, wien zij, hoe

zwaar het haar ook viel, een kleine belooning had gegeven, of opnieuw barstte de bom los over Kaatje's hoofd.

„Boosaardig schepsel!” schold zij, „je hebt met opzet den hond laten wegloopen, al zou je het ook tienmaal heeten liegen. Maar nu is het genoeg; zoo gauw ik wat anders voor je gevonden heb, ga je de deur uit. Geen uur langer wil ik je houden!”

Karolien hoorde alles aan zonder een woord te zeggen, ze weende zelfs niet meer onder al die bedreigingen, ja, ze was eigenlijk blij bij de gedachte, weg te moeten; — erger dan hier kon ze het toch wel niet krijgen.

Juffrouw Hermans draalde niet lang, met haar bedreiging waar te maken. Zij liet in een der dagbladen een advertentie plaats en den volgende inhoud:

„Voor een jong meisje, met aangenaam uiterlijk, wordt voor lichte werkzaamheden een fatsoenlijk huis gezocht.”

Op deze wijze hoopte zij het kind zoo spoedig mogelijk kwijt te raken en telkens moest Karolien hooren, hoeveel zij wel voor die advertentie moest betalen.

Verscheidene personen meldden zich aan; maar als zij het magere, bleeke kind zagen, hadden zij er terstond genoeg van.

Wie wilde zich zulk een last op den hals halen? Het zwakke meisje was het brood niet waard, dat zij opat.

Ten laatste kwam er nog iemand op de advertentie af, toen de oude juffrouw al begon te vreezen, dat zij met het „boosaardig schepsel” opgescheept bleef.

Mejuffrouw Wilhelmina Beijers, eigenares van een zaak in mode-artikelen, zocht een meisje, dat haar klanten de gereed gemaakte hoeden enz. moest thuis brengen, de verschillende artikelen om uit te kiezen moest bezorgen en verder de behulpzame hand in den winkel moest bieden. Een bevallig voorkomen kwam haar daarbij zeer gewenscht voor, omdat de dames dan gewoonlijk meer geneigd waren, de zaken, die zij op zicht kregen, te houden.

Toen Karolien haar werd voorgesteld, bekeek zij haar met een onderzoekenden blik. Haar uiterlijk beviel haar terstond. Maar ook zij trok een bedenkelijk gezicht bij die bleeke wangen en die smalle handjes.

„Zeer zwak, zeer zwak!” zeide mejuffrouw Beijers half binnensmonds; maar toen zij Karolien nog eens in het aanvallige gelaat zag, was haar besluit genomen.

„Nu,” zeide zij, „ik wil het met haar probeeren. U kunt haar morgen zenden, als u het goedvindt.”

Nadat zij haar adres had opgegeven, vertrok zij.

Mejuffrouw Hermans, die reeds een plaatsvervangster voor Kaatje gevonden had, liet er geen gras over groeien en zoo zien wij Karolien den volgende morgen door de straten van de groote stad L. trekken gevolgd door een besteller, die haar koffertje droeg, om haar nieuwe meesteres te gaan opzoeken.

Het afscheid was, zooals wij begrijpen kunnen, zeer koel. Geen enkel vriendelijk woord viel haar te beurt, noch minder een handdruk en Ali, als deelde hij in de gevoelens zijner meesteres, blafte haar dapper na.

Karolien was blij, dat zij de hatelijke woning, waarin zij zich zoo ongelukkig had gevoeld, voorgoed kon verlaten!

HOOFDSTUK VII.

ONDER DE MENSCHEN.

Mejuffrouw Beijers, de nieuwe meesteres van Karolien, was vroolijk en spraakzaam, had een vriendelijk gelaat en was in den omgang, vooral met hare klanten, erg minzaam, en hare ondergeschikten hadden ook niet te klagen.

Karolien was er dus niet op verminderd. Maar mejuffrouw Beijers was luchthartig en zorgeloos en

daaruit volgde, dat zij zich weinig aantrok van het lot harer ondergeschikten, en dat zij konden doen en laten wat zij wilden, voor zooverre de hun toevertrouwde taak het toeliet.

Nadat zij Karolien hare kamer had aangewezen en haar op de hoogte gesteld had, van hetgeen zij te doen had; liet zij het aan haar over, hare kamer in te richten, zooals zij het goed vond.

De winkeljuffrouw en de overige helpsters woonden niet bij haar in en Karolien moest alleen hare slaapkamer deelen met Ida, de zeventienjarige eenige dochter van juffrouw Beijers.

Hoewel Ida, evenals haar moeder, levenslustig en vriendelijk was deugde zij toch in 't geheel niet als vriendin voor Karolien. Vooreerst was zij eenige jaren ouder dan Karolien, was ijdel en pronkzuchtig, en bovendien hield zij meer van uitgaan en pretmaken dan van werken. Had zij het er op gezet, om een vrijen middag of een nieuwen hoed te krijgen, dan wist zij gewoonlijk haar doel te bereiken, omdat zij het met de waarheid niet al te nauw nam en heel aardig wist te vleien.

Karolien trok zich weinig aan van al die gebreken en ondeugden en sloot dadelijk vriendschap met haar.

Des middags at Karolien met juffrouw Beijers en haar dochter mee, dat wil zeggen, zoo was het afgesproken, maar 't gebeurde zelden. Nauwelijks had het drietal in de kamer achter den winkel plaats genomen, of — daar ging de winkel deur open en Karolien moest opstaan om te helpen, want juffrouw Beijers wilde evenmin als hare dochter, bij den maaltijd gestoord worden. Veelal kwam zij tegen etenstijd van een boodschap thuis en dan was er bijna altijd nog even een kleine commissie.

„Och toe, Karolien! die hoed is net klaar, breng die nog even bij mevrouw S., zij gaat van avond op reis, ze moet hem nog meenemen.”

„Karolien! wil je die stalen dadelijk bij mevrouw P. brengen, zij moet ze binnen een uur hebben.”

En zoo was het bijna elken dag. Het eten was goed

en overvloedig, maar als zij met een hongerige maag thuis kwam, en een smakelijke maaltijd met een half uurtje rust een rechte verkwikking voor haar zou geweest zijn — moest zij haar bord laten staan, om de bevelen uit te voeren en straks zich tevreden stellen met de koude restjes.

Overigens was de dienst bij mejuffrouw Beijers niet te zwaar. 's Morgens moest zij op den bepaalden tijd in den winkel verschijnen. Meestal stonden dan eenige dozen en pakjes gereed, die zij naar de verschillende klanten moest brengen. Woonden ze ver weg, dan mocht zij van de tram gebruik maken. Was ze klaar, dan had ze nog allerlei lichte werkzaamheden in den winkel te doen, die alle zeer naar genoegen van de juffrouw werden uitgevoerd.

Van den eersten dag af, dat Karolien in haar nieuwen dienst gekomen was, ging het in de zaak van mejuffrouw Beijers veel drukker. De dames, die in den winkel kwamen, zagen met zeker welgevallen op het liefstallig gelaat van het meisje en lieten zich gaarne door haar bedienen, temeer daar zij door vriendelijkheid en voorkomendheid de goedkeuring harer meesteres trachtte te verwerven. Ook de goederen, die zij bij de dames op zicht moest brengen, werden veel minder dan vroeger teruggezonden, toen zij door een vrijpostig dienstmeisje werden gebracht.

Het ging mejuffrouw Beijers als het Potifar in Egypte ging, toen Jozef in zijn huis was gekomen, waarvan we in den Bijbel lezen, dat de Heer des Egyptenaars huis zegende om Jozefs wil, ja, de zegen des Heeren was in alles, wat hij had, in het huis en in het veld.

En al kunnen we van Karolien zulk een schoon getuigenis niet neerschrijven, als we van Jozef in den Bijbel lezen, toch heeft God Zijn zegen beloofd aan hen, die zich ontfermen over weduwen en weezen.

Reeds Mozes had tot zijn volk gezegd: „*En de wees en de weduw, die in uwe poorten zijn, zullen eten en verzadigd worden, opdat u de Heere uw God zegene in alle werk uwer hand, dat gij doen zult,*” en de profeten hebben eveneens hun volk op dien plicht

gewezen. Zoo lezen wij ook, dat Hosea tot hen zegt: *Immers zal een wees bij u ontfermd worden.*

Het arme meisje, dat zoo door de dames bewonderd werd, wat zij zeer goed bemerkte, werd helaas van dag tot dag ijdel. Daartoe had zij in haar vriendin Ida een goede leermeesteres. Van jongsaf was zij het bij haar pleegmoeder gewend geweest, om geprezen te worden wegens haar schoonheid. Bij juffrouw Hermans had niemand er acht op geslagen; des te meer verheugde het haar, nu zoo de opmerkzaamheid te trekken. Door Ida's voorbeeld aangestoken zocht zij haar eenvoudige zwarte kleedij hier en daar door een lintje en een strikje te verfraaien en besteedde dubbele zorg aan haar rijke bruine lokken.

„Als ik zoo mooi was als jij,” zeide Ida dikwijls, „dan zou ik me nog heel anders opsieren.”

Was er niemand in den winkel, dan stond zij dikwijls voor den grooten spiegel, ja zelfs, als er klanten kwamen en zij langs den spiegel moest gaan om ze te helpen, kon zij niet nalaten even een blik op haar sierlijk gelaat te werpen en tot zich zelve te zeggen:

„Wat ben ik toch mooi!”

Ongetwijfeld zou zij mettertijd een even dwaze ijdel-tuit zijn geworden als Ida, indien God haar er niet voor bewaard had. Maar in Karoliens gezangboek stond te lezen:

„Een weg hebt G' allerwegen,
Geen middel dat U faalt!”

en dat zou zij weldra ondervinden. Echter zijn het dikwijls donkere wegen en bittere geneesmiddelen, die God gebruikt om Zijne kinderen te genezen en ze op den rechten weg te helpen.

Karolien zag er in den laatsten tijd nog al goed uit. Het bleek wel, dat de buitenlucht een goeden invloed op haar gestel uitoefende. Toch was en bleef zij een teer poppetje, dat niet tegen alle weer en wind bestand was.

Als zij van de tram gebruik maakte, en dat gebeurde

haast iederen dag, durfde zij haar doozen en pakken niet mee in den wagen nemen, evenmin waagde zij het, ze op het voor- of achterbalcon te laten staan en zoo schoot haar niets anders over, dan zelf buiten te blijven staan. In den zomer, die nog niet geheel ten einde was, vond zij dat wel aardig. Zij kon beter overal heen zien en het streefde haar ijdelheid telkens met bewondering te worden aangekeken door de passagiers, die in- of uitstegen.

Maar toen de herfst kwam met zijn ruwe stormen en straks daarop November met zijn nevelen en doordringende regens, stond zij menigmaal te rillen en zou zij liever in den wagen zijn gaan zitten.

Haar kostbare kleederen uit vroeger tijd waren alle verkocht en nu had Ida haar uit medelijden een oud manteltje gegeven, om den doordringenden wind tegen te houden.

Tegen de kille najaarsstormen was zij echter niet bestand.

Wij weten, hoe haar pleegmoeder haar tegen het minste zuchtje beschermde en nu moest zij soms wel een half uur op het tochtige balkon van de tram staan, vervolgens met een paar doozen vele trappen opklimmen, in koude vestibules of wat nog erger was, in heete kamers staan te wachten, om daarna in regen en wind den terugtocht te aanvaarden.

Zoo kon het wel niet anders, of zij moest kou vatten en in plaats van thuis te blijven en alle middelen tot herstel aan te wenden, zooals bij haar zorgvolle pleegmoeder, moest zij telkens weer de straat op.

Niemand sloeg er acht op, dat zij 's nachts aanhoudend hoestte, behalve een enkelen keer Ida, die zij in haar slaap gestoord had.

Het hoesten werd intusschen erger en nam zoo toe, dat eindelijk juffrouw Beijers in de aangrenzende kamer er niet van slapen kon. Zij liet voor Karolien borstkruiden koken en veroorloofde haar eenige dagen thuis te blijven, terwijl Ida in dien tijd de klanten moest bedienen en de doozen wegbrengen.

Dat hielp.

Binnen acht dagen was zij heel wat beter en misschien zou haar verkoudheid geheel geweken zijn — zoo niet Ida, die anders goedhartig genoeg was, op zekeren dag tot haar moeder had gezegd, dat Karolien weer zelf de boodschappen moest doen. Zij moest 's avonds met een vriendin naar een muziekkuitvoering en ze had daarvoor nog wat aan haar kleeding te veranderen.

„Moe, Karolien is zoo goed als beter, ze hoest 's nachts heelemaal niet meer.”

Dit was volstrekt het geval niet.

„Nu, in vredesnaam, dan moet ze 't maar weer probeeren,” zei haar moeder, die er weinig notitie van nam.

Zoo schoot voor het arme kind niets anders over, dan zich opnieuw met haar doozen op weg te begeven, ofschoon er een scherpe oostenwind woei, en borst en keel haar nog zeer deden.

De koorts van de laatste dagen had haar zoo afgemat, dat zij, nauwelijks op straat gekomen, een loomheid in al haar leden voelde en bijna niet in staat was, voort te gaan.

Bij de eerste halte stapte zij op de tram.

„Kind, wat zie je bleek! Scheelt er wat aan?” zei een medelijdende vrouw, die het meest beschutte hoekje op het achterbalkon had ingenomen.

„Ik ben zoo moe,” zei Karolien.

„Ga maar hier staan, ik moet toch gauw uitstappen.”

Zij moest een groot kwartier rijden en toen zij eindelijk rillend van de kou uitstapte, wist zij niet hoe zij met de groote doos de trappen op moest klimmen om de dame te spreken, bij wie zij de hoeden op zicht moest brengen.

Boven gekomen overviel haar een hoestbui. Daarbij kreeg zij zulke steken in de borst, dat zij bijna geen adem kon halen en niet in staat was, haar boodschap te doen, toen de dame binnenkwam.

„Kind, je bent ziek; hoe kan men je met zulk een wind uitsturen!” zei de dame hoofdschuddend.

Karolien kon geen woord zeggen.

„Ga een oogenblik zitten en drink eens wat!”

De dame verwijderde zich en kwam terug met een glas warme melk, dat langzaam naar binnen ging en haar wat verkwikte.

Toen zij na een kwartier wat bijgekomen was, nam de vriendelijke dame haar eigen warmen wollen doek, wikkelde haar hoofd en schouders er goed in en zeide:

„Zie zoo, meisje! ga nu dadelijk naar huis en naar bed.”

Onze arme Karolien liet zich dit geen tweemaal zeggen, hoewel zij niet wist, hoe zij thuis zou komen.

Haar krachten waren uitgeput.

Nauwelijks had zij haar woning bereikt of zij wierp zich gekleed op haar bed, waar zij hoestend en naar adem hijgend bleef liggen. Haar wangen gloeiden van de koorts. Toevallig kwam kort daarop Ida de kamer binnen. Zij ontstelde hevig, toen zij het hoestende kind zoo zag liggen; de tranen kwamen haar in de oogen. Zij voelde wel enig zelfverwijf bij den aanblik harer lijdende vriendin.

Ida's betere natuur ontwaakte; het concert was vergeten en zij snelde naar haar moeder, die terstond boven kwam en niet minder verschrikte. Zij zag wel, dat de toestand van Karolien ernstig was.

Mejuffrouw Beijers hielp haar uitkleeden, stopte haar warm toe en liet den dokter halen.

Toen deze gekomen was en het zieke kind nauwkeurig onderzocht had, trok hij een bedenkelijk gezicht, riep mejuffrouw Beijers in de aangrenzende kamer en zei:

„Ik kan nog niets met zekerheid zeggen, maar ik vrees voor een longontsteking en die kon, bij het zwakke gestel van het kind, wel eens doodelijk zijn.

Is zij familie van u, of heeft zij betrekkingen hier in de stad, waar zij verpleegd kan worden, want indien zij al herstelt, zal het lang duren.”

„Neen. Zooals zij mij gezegd heeft, staat zij alleen op de wereld. Haar ouders heeft zij al heel vroeg verloren. Broers of zusters heeft zij niet en een dame, die haar als pleegkind had aangenomen, is ook gestorven.”

„Arme stumper!” hervatte de dokter. „'t Is wel

treurig. Maar dan zou ik u raden, haar zoo spoedig mogelijk naar het ziekenhuis te laten brengen, waar zij de noodige verpleging en verzorging heeft."

Mejuffrouw Beijers maakte er dadelijk werk van. Niet alleen had zij geen lust, haar ontbrak ook de tijd om het kranke kind op te passen en Ida was daartoe nog te jong en kon toch ook moeilijk gemist worden.

Eerst den volgenden morgen kon zij in het ziekenhuis opgenomen worden en nu besloot juffrouw Beijers dien nacht bij het kranke kind te waken om, naar het voorschrift van den dokter, koude natte doeken op hoofd en keel te leggen en die telkens te verfrisschen. Karolien was zeer onrustig, hoestte aanhoudend en kreunde soms smartelijk, terwijl haar brandende lippen nu en dan allerlei wartaal deden hooren.

't Was een vreeselijke nacht!

Viel zij al in slaap, dan duurde het niet langer dan vijf of tien minuten. Met de rechterhand, die van de koorts gloeide, hield zij het gezangboek van haar moeder omklemd en wel zoo vast, dat men het haar liet, ook toen zij den volgenden morgen met een rijtuig naar het ziekenhuis werd gebracht.

HOOFDSTUK VIII.

WAARTOE KRANK?

In de groote, ruime zaal van de vrouwenafdeeling vinden wij Karolien na eenige weken weder, onder de zorgen van een vriendelijke zuster.

De dokter had juist gezien; de gevreesde longontsteking was inderdaad gekomen.

Men vreesde het ergste.

Verscheidene dagen werd men tusschen hoop en vrees geslingerd, doch Karolien bleef gespaard. Boven

verwachting had zij de ziekte doorstaan. Het gevaar was voor het oogenblik geweken, maar het gelaat van den dokter bleef nog steeds bezorgdheid uitdrukken.

„Wat denkt u van onze kleine patiënt?” vroeg de directrice op zekeren morgen aan den dokter.

„Ach, wat zal ik u zeggen! Veel hoop kan ik niet geven. De longen zijn aangedaan en dat is niet van vandaag of gisteren. Het is onverantwoordelijk, dat er nier eerder wat aan gedaan is. 't Is erg jammer van dat lieve kind.

Zuivere lucht, versterkend voedsel en goede verzorging is het eenige wat haar nog redden kan. Van dienen kan geen sprake meer zijn, het arme kind is toch al veel te veel afgebeeld.”

Zuivere lucht, versterkend voedsel en goede verzorging!

Hoe zou zij dat alles kunnen verkrijgen, want in het ziekenhuis kon zij op den duur niet blijven.

Zoolang Karolien doodelijk krank ter neder lag, was er geen gelegenheid voor de directrice of voor de zusters om eens met haar te praten, om eens naar haar vroegere omstandigheden te vernemen. Zij lag meest met gesloten oogen en was te zwak om te spreken.

Nu de crisis voorbij was ging het beter, al mocht zij zich volstrekt niet vermoeien.

Boven de deur van de zaal, waarin zij lag, recht tegenover haar bed hing de tekst: „*De Heer is mijn Herder, mij zal niets ontbreken.*” Hoe dikwijls had zij dien tekst al gelezen, tot die langzamerhand beteekenis voor haar begon te krijgen en al dieper in haar ziel drong.

Tot nog toe had zij weinig verstaan van den ernst des levens. Zij had zich weinig bekommerd om den dag van morgen en de onaangenaamheden en moeilijkheden maar kalm gedragen. Nu echter, daar op het krankbed liggende, begon het haar wel eens bang om het hart te worden, vooral, daar zij zich zoo eenzaam gevoelde.

Ja, er waren hier wel vriendelijke zusters, de directrice was hartelijk en juffrouw Beijers had haar meer-

malen wat vruchten gezonden, zelfs was Ida haar een paar malen komen bezoeken, maar met dat al — zij stond alleen op de wereld.

En als zij dan haar blikken op dien tekst sloeg, begon haar oog te schitteren en werd in haar hart langzamerhand het vertrouwen gewekt, dat die Herder ook haar zou bewaren. Een paar malen had zij aan de zuster, die haar verzorgde en wel eens een kwartiertje bij haar kwam zitten, gevraagd om haar lievelingslied uit moeders gezangboek voor te lezen.

Op zekeren morgen kwam de directrice bij haar bed zitten. De goede vrouw wist nog maar niet, hoe zij aan de voorschriften van den dokter kon voldoen.

„Hebt ge nog familie, Karolien?” vroeg zij haar.

„Mijn beide ouders zijn dood,” zei Karolien, „en van andere familiebetrekkingen weet ik niets. Na den dood van mijn pleegmoeder sta ik alleen op de wereld.”

„Maar kind, uw vader of uwe moeder zullen toch wel betrekkingen gehad hebben?”

Karolien schudde met het hoofd en greep naar haar gezangbundel, die steeds in haar nabijheid lag.

Op den verbleekten naam wijzende, zeide zij zacht:

„Dat is alles, wat ik van hen weet, — het is de naam mijner moeder en haar laatste woonplaats. — Ach, lieve beste moeder!” zei Karolien tot de directrice, „ik zou zoo graag willen, dat u eens naar D. schreef, of er nog iemand van mijn familie in leven is.”

„Zeker, mijn kind! dat zal gebeuren.”

Zij schreef den naam en het adres op en nog denzelfden avond schreef zij een brief aan den commissaris van politie te D. met het vriendelijk verzoek, om eens onderzoek te doen naar de betrokken familie in het belang van een meisje van dien naam, dat bij haar in het ziekenhuis verpleegd werd.

Een week daarna ontving zij het volgende bericht:

„De onderwijzer Borgfeld en zijn vrouw, geboren Muller, zijn overleden, beide op denzelfden dag, nu ongeveer tien jaar geleden. Zij hebben behalve Karolien nog een dochter nagelaten, Anna genaamd, die nog in leven is en bij den dood harer ouders door een oud

echtpaar, den bloemkweeker Engelman en zijn vrouw, in huis is genomen, waar zij zich nog bevindt. Wij hebben deze familie met de ziekte en het verblijf van het bewuste meisje in kennis gesteld."

In koortsachtige opgewondenheid had Karolien op het antwoord gewacht en toen de directrice het haar meedeelde, weende zij van vreugde.

„Een zuster! Had zij nog een zuster!” Nu was alles goed, nu was zij niet meer verlaten!

Het was, alsof die blijde tijding haar nieuwe kracht had geschonken. Den volgenden dag was ze in staat het bed te verlaten en nu zat zij elken dag een poosje in een gemakkelijken stoel aan het venster in gespannen verwachting, iets van haar zuster te vernemen, van wier bestaan zij niets had geweten.

In de woning van baas Engelman naast het kerkhof te D. had het bericht van den politie-commissaris intusschen eveneens groote ontroering, deels smartelijke, deels blijde, teweeggebracht.

Anna barstte telkens in snikken uit, maar ze wist zelve niet of hare tranen, tranen van droefheid waren over de ziekte van haar zuster, dan wel van vreugde, dat Lientje, dat arme, verlaten kind, haar weer terug geschonken was.

Zoo snel mogelijk tot haar te gaan — was haar eerste gedachte. Maar wat dan?

Door de goedheid van deze twee oude menschen had zij hier een tehuis gevonden maar — zouden die nu ook nog de verzorging harer zieke zuster op zich willen nemen?

Dat kon zij toch niet verwachten. Haar pleegvader maakte zelf spoedig aan hare vrees en bezorgdheid een einde.

Nadat hij er met zijn vrouw over gesproken had, zeide hij tot Anna: „Maak je reisvaardig Antje, we gaan zoo gauw mogelijk naar L. om het arme kind hierheen te brengen, en we willen hopen, dat de buitenlucht en goed voedsel, onder Gods zegen, haar weer geheel zullen herstellen en ze net zulke frissche wangen zal krijgen als onze Antje!” Dat was een pak van haar

hart! O, wat had ze aan die lieve, goede menschen veel te danken!

Met tranen in de oogen bedankte zij hen voor zooveel goedheid. Reeds den volgenden morgen ging zij met den eersten trein in gezelschap van haar pleegvader naar L.

Hoe klopte Anna's hart, toen zij na aankomst in L. door een der zusters de ziekenzaal werd binnengeleid.

Baas Engelman was beneden gebleven in de spreekkamer der directrice. Karolien zat, door kussens ondersteund, in den gemakkelijken stoel aan het venster. Men had haar voorbereid op de komst van haar zuster en zoo was haar blik onafgewend op de deur gericht, waarboven die troostrijke tekst hing.

Haar gemoed was vol. Zij beefde van vreugde.

Daar ging de deur open en binnen trad een frissche bloeiende maagd, uit wier oogen de vreugde des wederziens straalde. /Zij snelde naar het venster, maar bleef halverwege als aan den grond genageld staan, de oogen strak op het zieke kind gevestigd.

Was dat Lientje?

Was dat het beeldschoone kind, dat zij het laatst in den bloemenwinkel gezien had?

Wel waren het nog die fijne, liefvallige gelaatstrekken; wel sierde het glanzend bruine haar nog dat witte voorhoofd; die schoone, vioolblauwe oogen waren nog dezelfde van vroeger, maar hoe onnatuurlijk groot schitterden ze uit dat smalle gelaat. Hoe uitgeteerd waren die handjes. Hoe zwak en ingezonken die heele gestalte in de kussens!

Maar daar richtte zij zich op en stak de beide armen naar haar uit. „Lientje, mijn lieve, lieve zusje!” riep Anna en omhelsde teeder het bleeke kind, dat zich weenend van vreugde aan haar vastklemde.

Uit alle bedden in de zaal waren de blikken der zieken op dit aandoenlijk tooneel gericht en uit menig oog werd een traan weggepinkt.

Wat hadden de zusjes elkaar veel te vertellen. Maar Lientje was nog veel te zwak om dit genotvolle samen-zijn lang te kunnen verdragen. Anna nam dus afscheid

van haar en beloofde den volgenden morgen met haar pleegvader terug te zullen komen.

Vol liefde nam deze de kleine magere hand in de zijne, toen hij den volgenden dag met Anna bij haar stond; en vol bewondering staarde hij op het liefvallig gelaat der kranke. Nog zelden had hij zulke diep blauwe oogen en zulke glanzende lokken gezien, als van Anna's zusje.

Na eenige oogenblikken vroeg hij haar of zij mee wilde gaan naar D., om voortaan als hun tweede dochtertje bij hem en zijn vrouw in huis te komen?

Of zij wilde?

De oogen van Lientje begonnen te schitteren van vreugde. — Weer een thuis te hebben bij het teruggevonden zusje, bij die goede, oude lieden, waarvan Anna haar al zooveel verteld had! Niet meer als een zwerveling van den een naar den ander gejaagd te worden! — O, wat zou dat heerlijk zijn!

De vriendelijke lach, waarmee het zwakke kind baas Engelman aanzag, zeide hem genoeg.

Zoo spoedig als het maar eenigszins mogelijk was, namen zij Lientje mee naar D., waar juffrouw Engelman de kleine patiënte met moederlijke liefde ontving. Zij werd spoedig naar bed gebracht, om van de vermoeienissen van de reis uit te rusten.

HOOFDSTUK IX.

GOD HEEFT ALLES WEL GEMAAKT.

Toen Karolien den volgenden dag in een gemakkelijken armstoel voor het venster zat, op Anna's kamertje, dat nu ook het hare zou wezen, met een heerlijken kop bouillon voor zich, terwijl de verkwikkende zonnestrallen haar koesterden en zij een blik kon slaan over den

fraaien, uitgestrekten tuin van haar pleegvader en over het stille kerkhof, straalde haar oog van ongekend geluk. Een innig gevoel van dankbaarheid doorstroomde haar hart bij de gedachte, dat dit nu voortaan haar tehuis zou wezen. Zij dacht aan den tekst uit het Ziekenhuis: „De Heer is mijn herder, mij zal niets ontbreken.”

Ja, de Heer had het goed met haar gemaakt!

Hoe vriendelijk scheen haar dit eenvoudige kamertje toe!

Wat kon zij ongestoord rusten! Zij was zoo moe, zoo moe!

De dokter, die baas Engelman geraadpleegd had, bevestigde de meening van den dokter uit het Ziekenhuis. Lientjes longen waren aangedaan, haar gestel uiterst teer en alleen door zorgvuldige verpleging was herstelling mogelijk.

„Het zou goed voor het kind zijn, zoo zij den winter in het Zuiden kon doorbrengen,” aldus vervolgde de dokter. „Er is veel kans, dat in die zuivere lucht hare longen genezen, hoewel zij steeds een zwak gestel zal houden.”

Met een beducht gelaat hoorde Anna dezen voorslag van den dokter aan.

Een reis naar het Zuiden!

Wie zou dat betalen? Onmogelijk kon zij daartoe haar goede pleegouders trachten over te halen — zij hadden reeds zooveel voor haar zelve gedaan en nu hadden zij haar zieke zusje er bij opgenomen.

Vroegtijdig ging zij dien avond in een minder opgewekte stemming ter ruste; maar niet voordat zij haar hart had uitgestort voor den Heer om, zoo het mogelijk was, een anderen weg aan te wijzen tot herstelling van Lientje.

Intusschen hadden man en vrouw er nog eens ernstig over gesproken.

„Moed gehouden, Antje,” zei baas Engelman den volgende morgen tot haar, „de kleine zal weer genezen. Zoo gauw zij wat aangesterkt is, brengen wij haar naar het Zuiden, zooals de dokter gezegd heeft.”

„Maar alleen kan ze niet gaan; ik kan zoo lang niet uit mijn zaak en moeder is het reizen niet gewoon. Jij bent echter een verstandig meisje, jij moet Lientje naar Meran brengen en haar daar, met Gods hulp, weer opknappen.”

„Wat de kosten betreft,” voegde hij er lachend bij, „die moeten we dan maar bestrijden van hetgeen je, na onzen dood, te erven zult hebben. Dat heb je toch zeker wel voor je zusje over, nietwaar?”

Met tranen van vreugde in de oogen dankte Anna de beide oudjes, en na eenige weken aanvaardde zij de reis met Lientje naar Meran in Tyrol.

Het duurde echter zeer lang, eer eenige betering in den toestand der jonge zieke te bespeuren viel. Soms scheen het, dat zij alle hoop opgaf, Lientje nog eens weer gezond te zien; maar het vaste vertrouwen op den eenigen Heelmeester, dat de vrome pleegouders haar diep in de ziel geprent hadden, behield telkens weer de overhand; en dat vertrouwen werd niet beschaamd.

Het afmattende hoesten hield langzamerhand op; de koorts, die nog telkens teruggekeerd was, verdween en de krachten begonnen terug te keeren.

Toen in het begin van April in dit heerlijke Alpendal de vruchtboomen in bloei stonden en de verkwikkende stralen der zon alles in de natuur tot nieuwe pracht hadden doen ontluiken, kon Lientje reeds een weinig aan Anna's arm heen en weer wandelen. De rolstoel, die tot hiertoe dienst had gedaan, om haar de zuivere berglucht te doen inademen, kon voortaan gemist worden. Met volle teugen zoog zij de versterkende lucht in en met opgetogenheid beschouwde zij de herlevende natuur.

Een maand later, toen het gansche dal vervuld was van den heerlijken rozengeur, trokken de beide meisjes weer huiswaarts.

Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, dat zij den Hemelschen Vader innig dankten voor de verhooring hunner gebeden en met opgewektheid de reis aanvaardden.

„Wat ziet onze kleine er prachtig uit!” riep baas Engelman verheugd uit, toen hij de meisjes van het station afhaalde en zijne vrouw streek haar de rooskleurige wangen en omhelsde haar, alsof het haar eigen kind was.

Aan den maaltijd, die voor de meisjes dezen keer wat verlaat was, vouwde Engelman de handen en dankte God in zijn gebed voor de behouden thuiskomst der meisjes, en sprak zijn blijdschap uit, dat er op deze zondige aarde nog zulke liefelijke oorden waren, waar kranken en zwakken herstelling konden vinden.

Anna was nu een stevige gezonde maagd van ruim 22 jaar, die haar handen wist te gebruiken. Zij was flink op de hoogte van de bloemisterij. Niet alleen verstond zij de kunst fraaie bouquetten te maken en kransen te vlechten, maar ook planten kweeken, snoeien, enten, wieden, kortom, alles wat tot het vak behoorde, ging haar vlug van de hand tot groot genoegen van vader Engelman.

Niet minder was zij haar pleegmoeder behulpzaam. Naarmate die ouder werd, trachtte Anna zooveel als mogelijk was, haar uit de hand te nemen.

Wat waren die twee oudjes gelukkig met zulk een lieve dochter, die hun de hartelijkste liefde bewees en hun levensavond zoo zonnig maakte.

Lientje was nu bijna 15 jaar. Zooals een zwak plantje, door teedere zorgen voor verwelken bewaard, door dauw en zonneschijn opnieuw gaat bloeien, — zoo was het ook met Lientje. Het leven was haar teruggeschonken; maar Anna wist wel dat dit plantje ten allen tijde bijzondere zorg noodig had. Dat zagen de beide oudjes ook wel, toen zij weer onder hun dak was teruggekeerd.

Maar die goede, vriendelijke menschen wilden dit plantje ook verder onder hunne hoede nemen en Anna wenschte niets liever dan Lientje haar levenlang te koesteren en te verzorgen.

Nooit zou het arme kind meer eenzaam en verlaten in de wereld zijn. De vriendelijke tuinmanswoning zou voortaan haar thuis zijn, ook zelfs als de beide oudjes

het hoofd voor altijd zouden ter ruste leggen; want het stond bij baas Engelman vast, dat Anna zijn opvolgster in de bloemkwekerij zou worden.

Intusschen wilde Lientje, die zich nu weer volkomen gezond gevoelde, haar tijd niet in ledigheid doorbrengen, terwijl zij de anderen van vroeg tot laat bezig zag. Hoewel zij niet tot inspannenden arbeid in staat was, zag zij wel kans om bouquetten te maken en kransen te vlechten, indien men het haar wilde leeren.

Daartoe was Anna gaarne bereid. Niet lang duurde het dan ook, of Lientje zat tusschen de fraaie planten en bloemen in het verkooppokaal terzijde van het ijzeren hek met een paar roode wangen vol ijver te binden en te vlechten.

Te midden van al die kleurenpracht leek zij zelve een liefelijke bloem van teedere schoonheid. Geen wonder, dat koopers en voorbijgangers het lieve gezichtje met welgevallen gadesloegen.

Was haar werk af en had Anna ook haar taak ten einde gebracht, dan kon men de twee zusters arm in arm door den tuin zien wandelen, nu eens druk babbelend, dan weer zoo vroolijk lachend en schertsend, dat de twee oudjes onder den lindeboom er schik in hadden en elkander met een vergenoegden blik aanstaarden.

Ja, de Heer had hun liefdewerk gezegend en in plaats van ééne lieve dochter er hun twee geschonken, zoo vol levenslust, dat zij er opnieuw jong bij werden!

